Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 24 ноябрь
ШАНБА
№ 268 (5.061)

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси Бюросининг 21 ноябрь куни бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида Бухоро ва Тошкент вилоятлари партия ташкилотларининг партия сафларини мустаҳкамлашга доир иши тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Муҳокама чоғида мазкур партия ташкилотларида КПСС сафларидан чиқиш анча кўпайганлиги, партияга қабул қилиш кескин камайганлиги, айниқса ишчилар орасида коммунистлар сони камайиши барқарор тус олганлиги, бошланғич партия ташкилотларининг ташаббуси ва фаоллиги пасайиб кетганлиги муносабати билан ташвишли вазият юзага келганлиги таъкидланди. Кўпгина бошланғич партия ташкилотлари янги ижтимоий-сиёсий вазиятда ўз ўрнини топганлари йўқ, ўзгарган вазиятга қийинчилик билан мослашмоқдалар. Уларнинг катта қисми ҳали ҳам партия ички турмуши муаммолари билан шуғулланиб келишмоқда, меҳнат жамоаларининг сиёсий ва ижтимоий манфаатларини ҳимоя қилишга йўл қўйиб бўлмас даражада сусткашлик билан ўтмоқдалар, Ўзбекистон Компартияси сиёсатини яхши тушунтирмаяптилар.

Партия қўмиталари ва бошланғич партия ташкилотлари ҳар бир коммунистни қизғин фаолиятга жалб этиш юзасидан зарур иш олиб бормаяптилар, ўз партия ташкилоти билан алоқани узаётганларга, партия аъзолиги бадалларини тўламаётганларга нисбатан талабчанликни пасайтириб юборганлар.

Вилоят, кўпгина шаҳар ва ноҳия партия қўмиталари партияга қабул қилиш масалаларида четдан кузатувчилар йўлини тутмоқдалар, партия сафларини жиддий ва сиёсий жиҳатдан фаол кишилар билан тўлдиришнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаяптилар, кўпгина партия ташкилотлари, аввало катта жамоалардаги партия ташкилотлари партияга якка тартибда, айниқса ёшлар ва комсомоллар орасидан аъзоларни танлаб олиш юзасидан илгари орттирилган тажрибани йўқотганликларидан, КПСС Устави мазкур масалаларни узил-кесил ҳал қилиш юзасидан берган ҳуқуқдан тўла фойдаланишга тайёр эмасликлари аён бўлганлигидан ташвишланмаяптилар.

Мажлисда бошланғич ташкилотларда кейинги вақтда иккиланаётган, ўзининг сиёсий мавқеида беқарор коммунистлар пайдо бўлганлиги, уларнинг баъзилари КПСС сафларидан чиқаётганлиги таъкидланди. Айни вақтда партия қўмиталари партия билетларини топширишдек ҳар бир ҳолатнинг сабабларини чуқур таҳлил этмаяптилар, ана шундай нохуш воқеаларнинг олдини олиш мақсадида иккиланаётган ва партиядан чиқиш ниятида бўлган коммунистлар билан якка тартибда иш олиб бормаяптилар. Партия ташкилотлари кўпинча коммунистларнинг партиядан ихтиёрий равишда чиқиш тўғрисидаги аризаларини кўриб чиқишга енгил-елпи муносабатда бўлмоқдалар, ўз обрўсини йўқотган, партияга мансаб эгаллаш ва ғаразли мақсадларда кирган кишиларнинг хатти-ҳаракатлари ва ҳулқ-атворига принципиал баҳо бермаяптилар.

Марказий Қўмита Бюроси қабул қилинган қарорда Бухоро вилоят партия қўмитасининг котиблари Д. С. Ёдгоров, Ю. М. Сажнев, Тошкент вилоят партия қўмитасининг котиблари С. М. Мамарасулов, В. Г. Гришчук ва Тошкент шаҳар партия қўмитасининг котиблари А. И. Фозилбеков, Ю. А. Асепков ўртоқлардан партия сафларини мустаҳкамлаш ишларидаги камчиликларни бартараф этишни талаб қилди.

Вилоят, шаҳар ва ноҳия партия қўмиталарига, бошланғич партия ташкилотларига партия билетларини топшириш юзасидан рўй берган ҳар бир ҳодисани синчиклаб текшириш, бундай нохуш ҳолатларни келтириб чиқарадиган сабабларни таҳлил қилиш, иккиланаётган коммунистлар билан бундай ишларнинг олдини олиш, огоҳлантириш тадбирларини кучайтириш, уларнинг ҳар бири учун курашиш вазифаси топширилди. Устав талабларига риоя этиш юзасидан КПСС аъзоларига нисбатан талабчанлик оширилсин, партия интизомини бузаётган, атайлаб ўз партия ташкилоти билан алоқани узган, аъзолик бадалларини тўламаётган, партия аъзоси шарафини қадрламаётган, сафсатабозлар ва бузғунчи унсурларга қўшилаётган ҳар бир киши билан бунинг сабабларини якка тартибда аниқлаш вазифаси топширилди.

Марказий Қўмита Бюроси вилоят, шаҳар ва ноҳия партия қўмиталарига бошланғич партия ташкилотлари билан биргаликда партияга қабул ишларини яхшилаш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширишни таклиф этди. Партия сафларини сифат жиҳатдан тўлдириш борасидаги ишга партия ташкилотларининг партиясизлар билан алоқасини мустаҳкамлашнинг, уларнинг жамоалардаги жипслаштирувчи мавқеини таъминлашнинг муҳим воситаси сифатида қаралсин.

Қатъий равишда якка тартибда ёндашув асосида юксак маънавий фазилатлари, байналмилалчилиги, партиянинг дастурий мақсадларига чинакам содиқлиги билан ажралиб турувчи жиддий ва сиёсий фаол кишилар партияга танлаб олинсин ва қабул қилинсин. Оғир даврда ўз тақдирини партия билан боғлашга қарор берган кишиларни партияга қабул қилиш сингари ҳар бир ҳолат бугунги кунда партия ташкилоти учун ҳам, умуман партия учун ҳам катта сиёсий салмоққа эга бўлаётганлигига амал қилинсин. Ёшлардан, аввало комсомоллардан партияга танлаш ишларига эътибор кучайтирилсин, улар партия сафларини тўлдириш учун энг яхши резерв деб билинсин.

Ҳар бир бошланғич партия ташкилоти уюшқоқлик намунаси бўлиб хизмат қилиши, меҳнат жамоасининг вазиятни барқарорлаштиришга, ижтимоий ва миллатлараро кескинликни, кўчиб кетаётган кишиларнинг, энг аввало рус тилида сўзлашувчи аҳолининг кўчиб кетишини камайтиришга лаёқатли ҳақиқий сиёсий кучи бўлиши учун уларнинг мавқеи ва обрўсини оширишга қунт билан эришиш керак.

Мажлисда Тошкент вилояти раҳбарларининг «Тошкент вилояти халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари тўғрисида»ги лойиҳани ишлаб чиқиш ва эълон қилишга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлаётганликлари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Вилоят раҳбарларининг Тошкент вилояти халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари лойиҳасини ишлаб чиқишда ҳамда вилоят газеталарида эълон қилишда назоратсизлик ва масъулиятсизлик кўрсатганликлари тўғрисидаги гаплари маълумот учун қабул қилинди, бу сиёсий хато бўлиб, Ўзбекистон ССЖ Конституциясининг бир қанча қоидаларига, мустақиллик тўғрисидаги жумҳурият Декларациясига, Ўзбекистон Компартияси, жумҳурият ҳукумати ўтказаётган ижтимоий ва иқтисодий сиёсатга зиддир. Марказий Қўмита Бюроси Тошкент вилоят партия қўмитасига мазкур ҳужжатни тайёрлашга ва уни эълон қилишга алоқадор бўлган коммунист раҳбарларга принципиал партиявий баҳо беришни таклиф этди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси партия ички турмушининг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

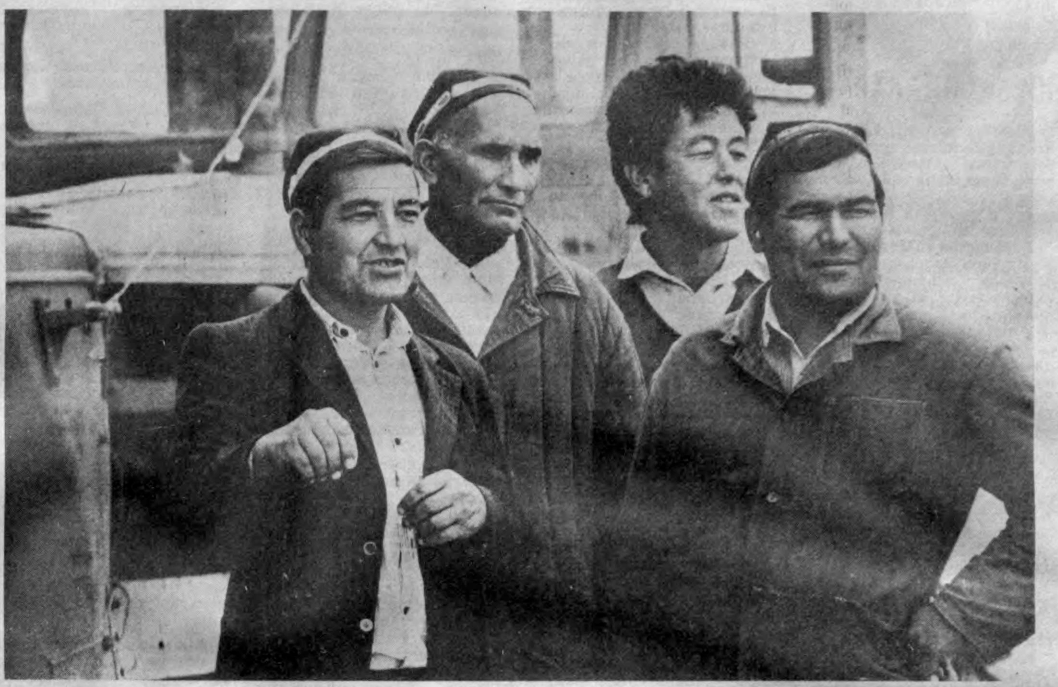

Октябрь районидаги Охунбобоев номли давлат хўжалиги деҳқонлари жорий йилда жами майдонда мўл ҳосил етиштириб, режа ва мажбуриятни зиёди билан бажардилар. Ҳозир мазкур жамоада бутун ишчи кучи ва техника воситалари келгуси йил ҳосилига пухта замин яратишга сафарбар этилган. Бу яхши самара бераяпти. Шудгорлаш поёнига етмоқда. Маҳаллий ўғит жамғариш, ариқ-зовурларни тозалаш, ерларни текислаш, машина-механизмларни созлаш эса жадал бормоқда.

СУРАТДА: звено бошлиғи Тилабек Искандаров (чапдан), ишчи Донобой Ёвбосаров, механик Суннат Омонов ва механизатор Кенжабой Умматов кузги-қишки тадбирларни сифатли амалга ошириш ҳақида маслаҳатлашмоқдалар.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

ГЎШТ ҲАМ, СУТ ҲАМ БЎЛАДИ

Қўрғонтепа қишлоқ кенгаши депутатларининг ишида майда-чуйдалар йўқ. Терим мавсуми тугаган ҳозирги кунларда улар шахсий томорқаларни ем-хашак билан таъминлаш ишлари билан банддирлар.

— Ўзбекистон ССЖ Президентининг фармони эълон қилиниши биланоқ биз маҳаллий кенгаш ижроия комитетининг навбатдан ташқари мажлисини ўтказдик. Мажлисда қишлоқ аҳли шахсий хўжаликларига ёрдам бериш ишлари қандай олиб борилаётганини муҳокама қилдик, — дейди қишлоқ кенгаши ижроия комитетининг раиси Абдуваҳоб Болбоев. — Комиссия тузилиб, унга қишлоқ хўжалиги мутахассислари, депутатлар, хўжаликларнинг раҳбарлари киритилди.

Депутатлар қишлоқ кенгаши ҳудудида яшовчи аҳолининг шахсий хўжаликларида уч мингтага яқин қорамол, олти мингтадан зиёд қўй, 120 мингтадан кўпроқ товуқ, 1050 та асалари уяси борлигини аниқладилар. Шу маълумотлар асосида хўжаликлар ва матлубот жамияти раҳбарлари учун рўйхатлар тузилди.

Шундай қилиб, ҳозиргача қишлоқ меҳнаткашларига деярли уч юз тонна кўк масса, 65 тонна сомон, 2 тонна жўхори дони тарқатилди. Матлубот кооперацияси йўли билан эса йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баравар кўп омихта ем сотилди. Йил охиригача эса қарийб икки юз тонна омихта ем сотилиши кутилмоқда.

— Осон бўлмади, албатта, — деб суҳбатни давом эттирди ижроия комитетининг раиси. — Лекин ҳар қалай биз резервлар топдик ва аҳолига катта миқдорда ем-хашак тарқатилди.

У. САКСОНБОЕВ.

ҚАЙТА ҚУРИШ ЖАБҲАСИДА

ГАЗ КЕЛДИ

Қўриқдаги 8-совхозга табиий газ келди. Ундан юздан ортиқ оила фойдалана бошлади. Келаси йил эса бутун хўжалик Шўртон конидан қазиб олинаётган арзон ёқилғи билан таъминланади. Газ қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ҳам самарали бошқаришга ёрдам беради. Бу ерда пахта заводи, маҳсулотни қайта ишловчи корхоналар, қозонхона қурилиши авж олдириб юборилади.

Қашқадарё қўриғида газ тармоқлари қурилиш дастури амалга оширила бошланди. Уч йил ичида умумий узунлиги 1300 километр бўлган газ қувурларини ётқизиш керак. Шу мақсадда янги ихтисослашган қурилиш корхоналари ташкил этилди, РСФСЖ ва Украина заводлари билан шартномалар тузилди. «Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва «Средазгазтранс» Ўрта Осиё магистрал газ қувурлари бошқармаси юқори босимли газ қувурлари ётқизишдек вазифани ўз зиммаларига олдилар.

Натижада 35 минг қишлоқ оиласи табиий газ билан таъминланади. Қишлоқларни суюлтирилган ёқилғи билан таъминлаш ҳам анча яхши йўлга қўйилади, чунки Қарши газ тўлдириш станциясини таъмирлаш ишлари бошланмоқда. Унинг қуввати тўрт баравар кўпаяди.

«ГУЛИСТОН» ТАМҒАСИ БИЛАН

Гулистонда яна бир консерва заводи қурилиши бошлаб юборилди. У ҳозир вилоят марказида ишлаётган корхонага нисбатан икки баравар кўп, яъни йилига 10 миллион дона шартли банка маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади.

Ҳозирча эски заводда шу йил ҳосилини қайта ишлаш жадал бормоқда. Технологияни такомиллаштириш, меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини қўллаш маҳсулот сифатини оширишга, унинг турларини кўпайтиришга имкон берди. Сирдарё, Жиззах вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрига ҳозирнинг ўзида пландан ташқари деярли 200 минг сўмлик маҳсулот жўнатилди.

ОМИЛКОРЛИК САМАРАСИ

Янгиариқ ноҳиясидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг консерва заводида мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш мавсуми яна уч ойга узайтирилди. Корхона ҳудудида сабзавот сақланадиган омбор фойдаланишга топширилиши натижасида шундай имконият яратилди. У 500 тонна маҳсулотга мўлжалланган бўлиб, шамоллатиш системаси ва зарур механизмлар билан жиҳозланган. Кўпгина қўшни хўжаликлар, томорқа ерларининг эгаллари бу ерга белгиланган режа асосида мева ва сабзавот маҳсулотларини исроф қилмай олиб келдилар. Токчаларга помидор, сабзи, саримсоқ пиёз, қалампир, укроп, пиёз, олма, нок ва қовоқ сингари маҳсулотлар яхшилаб жойлаштирилган... Бу маҳсулотлар зарур бўлганида уларни қайта ишловчи қўшни бинога конвейер усулида келтирилади.

Заводда ҳам ишлар яхши кетяпти. Бу ерда йиллик режада назарда тутилган уч миллион дона шартли банка мева-сабзавот маҳсулотини ишлаб чиқардилар. Лекин ишлаб чиқариш суръатлари пасаяётгани йўқ. Колхоз заводи яна бир ярим миллион донага яқин шартли банка консерва тайёрлаши мумкин.

ҲАЛҚУМИНГИЗНИ ТОЗА ҚИЛАДИ

Марказий Фарғона барханлари орасига жойлашган Андижон балиқ хўжалиги меҳнаткашлари вилоят савдо тармоқларига ҳар куни 15 тоннагача тирик балиқ жўнатишмоқда.

Дастлабки балиқ ови жуда зўр бўлди — шаҳар ва қишлоқларнинг аҳолиси минг тоннага яқин тирик балиқ сотиб олдилар. Андижон вилоятидаги ягона балиқ хўжалиги жамоаси йил охиригача ўз ҳавзаларидан яна 600 тонна, асосан зоғора балиқ ва танга балиқларни овлаш ниятидадир.

ИЖАРА—ТАЯНЧ НУҚТАСИ

Камида бир ярим миллион сўм фойда олинди. Мичурин номли совхоз иқтисодчилари йил якунларини дастлабки тарзда ҳисоблаб чиқиб, шундай хулосага келдилар. Мирзачўлдаги энг йирик боғдорчилик-узумчилик хўжалиги меҳнаткашлари ўзлари учун ғоят катта ҳисобланган бу натижани ижарага ўтиш шарофати деб билмоқдалар.

Уч йил илгари бу ерда олти баравардан кўпроқ кам даромад олишарди. Ундан илгари эса фойда ҳақида гап ҳам йўқ эди. Боғлар ва узумзорларни парваришлашга кўп харажат қилинардию лекин фақат зарар кўришарди.

1988 йилда жамоа умумий мажлисида хўжаликда ижара усулига ўтиш таклиф қилинди. Лекин ўша пайтда камдан-кам одамлар бу ишга жазм этдилар. Кейинги йилда бригадалар ва звеноларнинг ярмидан кўпроғи ижарачиларга айланишди. Тугаб бораётган мавсумда эса ҳамма ижара усулида меҳнат қиляпти. Одамлар ўз фаровонликлари меҳнат натижаларига боғлиқ эканлигини тушуниб етишди.

Совхозда сотилмаган ҳосилни ғамлаб қўйиш ишлари ниҳоясига етказилди. Хўжаликнинг вино заводи тўла қувват билан ишлаяпти, боғларда ва узумзорларда қишга тайёргарлик ишлари олиб боряпти, янги кўчатлар ўтқазилмоқда. Совхоз ишчилари вилоятни мева ва узум билан тўла таъминлашлари мумкинлигига қаттиқ ишонадилар.

ҚИШЛОҚЛАРГА ИЧИМЛИК СУВ

«Коммунист» совхозига жуда тоза сув келди. У 14 километрлик қувур орқали тоғлардан олиб келинди. Энди хўжалик аҳолиси Яккабоғ дарёсининг лойқа суви ўрнига мусаффо булоқ сувидан ичадиган бўлди.

Қашқадарё қишлоқлари аҳолисининг учдан бир қисмидан камроғи ҳозирча яхши ичимлик сув билан таъминланган. Илгари бу ҳақда жиддий ўйлашмас, фақат турли мажлисларда нолиб қўйишарди. Энди янги сув қувурлари тармоқларини қуришнинг махсус дастури қабул қилинди. 833 километр узунликдаги қувурларни ётқизиш керак. Бу мақсад учун 52 миллион сўмдан кўпроқ пул ажратилган.

Шунингдек эски сув қувурларини яхшилаб тузатишга, магистрал сув қувурларини Талимаржон сунъий денгизи билан боғлашга ҳамда ичимлик сувнинг шу каби манбаларидан фойдаланишга қарор қилинди. Бунинг учун сув хўжалиги идоралари вилоят сув таъминоти барча жабҳаларини кўздан кечиришга киришдилар. Текшириш натижалари қишлоқларни 2010 йилгача бўлган даврда сув билан таъминлаш ишларини ривожлантиришнинг энг мақбул лойиҳасини ишлаб чиқишга ёрдам беради.

ЕР ҲАЙДАСАНГ, КУЗ ҲАЙДА

Қўрғонтепа ноҳиясидаги «Қаҳрамон» колхозининг меҳнаткашлари 700 гектар ерни яхшилаб шудгор қилдилар. Уч сменали ишга мўлжалланиб хизматчилар билан таъминланган хўжаликдаги барча 12 та трактор кечаю кундуз ишлади. Механизаторларга меҳнат ва дам олиш учун яхши шарт-шароит яратилди, хўжалик уларнинг оилаларини ўз ҳисобидан зарур маҳсулотлар билан таъминлади.

— Хўжалик шудгорни ўз вақтида ўтказилиши натижасидагина пахта ва бошқа экинлардан муттасил равишда мўл ҳосил олишга муваффақ бўлмоқда, — дейди ноҳия деҳқончилик-саноат бирлашмасининг бош муҳандиси Эркин Усмонов. — Ёғин-сочинсиз, ҳаво очиқ кунлар шудгорлашдек муҳим ишни одатдагидан анча илгари бажаришга имкон берди. Шундай қилиб, энди далаларни экиш ишларига тўла тайёрлаб қўйиш учун имконият бор. Далаларнинг чеккаларини ҳайдаш, эгатлар олиш, суғориш шохобчаларини тозалаш учун шароит яратилди.

Буларнинг ҳаммаси баҳор фаслида оғир техника ортиқча ишлатилишини истисно қилади.

ХОРАЗМ АТЛАСИ

Бозор растасида ял-ял ёниб, ўзига чорлаб турган атласни кўриб беихтиёр қойил қоласиз. Ҳатто шу пайт сизда савол ҳам туғилади: «Бу сим ўтган, ажойиб газлама қаерда тўқилган экан?» Уни тайёрлаганлар ҳақида маълумот беришимиз мумкин.

Урганч районидаги Калинин номли жамоа хўжалигида атлас тўқиш цехи ишга туширилганига унчалик кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин кичик корхона ишчилари кўзга кўринарли ишларни амалга оширмоқдалар. Яна бир муҳим жиҳати шундаки, Хоразм вилоятида илк бор шу ерда атлас тўқиш йўлга қўйилди.

Цех очилишидан олдин хўжаликнинг 6 нафар йигит-қизи Наманган шойи газламалар комбинатида, унинг бўлинмаларида тўқувчилардан ҳунар ўрганиб қайтишди. Наманганликлар атлас тўқишни ўргатиш билан чегараланиб қолмасдан ўз вакилларини Хоразмга ёрдамга юборишди. Ҳозир Акмал Абдураҳмонов дастгоҳларни жойлаштириш ва созлашни эринмасдан ўргатмоқда. Шунингдек, унинг ҳамюрти Иброҳим Юнусов ҳам тўқувчиларга яқиндан ёрдам бермоқда.

— Бешта шойи тўқиш дастгоҳимиз бор, — дейди цех бошлиғи С. Муҳитов. — Ҳозирча шуларнинг иккитасидан фойдаланаяпмиз. Кейинчалик ишларни янада ривожлантирамиз.

Таъкидлаб ўтиш керакки, бу дастгоҳларда симли атлас фабрикадагига қараганда сифатли тўқилади. Корхонада бундай маҳсулот тайёрлаш қийин. Тўқувчи қизлар С. Сотимова, М. Бекжонова, Р. Бекжонова, гул нусхасини берувчи М. Эгамбергановлар ўз ишларидан мамнунлар. Қолаверса, улар ўзлари тўқиётган газламаларни Хоразм воҳаси қизу жувонлари севиб харид қилаётганликларидан, эгниларига кийиб, ғурурланиб юрганларидан кўнгиллари осмонда.

— Ҳозирги пайтда хом ашёни Наманган олиб келаяпмиз — дейди корхона бошлиғи С. Мухитов. — Бу албатта бизга бирмунча қимматга тушади. Шунинг учун ҳам хом ашёни Урганч ипйигирув фабрикасидан олиш учун улар билан шартнома тузишга келишдик. Пиллакашлик фабрикаси эса хўжалигимизда етиштирилган хом ашёнинг режадан зиёди ҳисобига арзон баҳода маҳсулот етказиб беришни ўз зиммасига олди. Ҳали амалга ошмаган режаларимиз кўп. Келажакда бўяш, ипак йигириш бўлинмаларини ҳам очишни мўлжаллаяпмиз.

Бу ерда уч йилдан бери сочиқ тўқиш цехи ҳам ишлаб турибди. Унинг ранг-баранг маҳсулотлари кўзни қувонтиради. Бундан тўрт йил олдин Бухорода сочиқ тўқишни ўрганиб қайтган қизлар — Султонпошша Сафоева, Фотима Эшниёзова ва Норжон Каримовалар эндиликда ўз ишларининг устаси саналадилар. Ҳозирда уларнинг ҳар бири кунига 35—40 метрдан сочиқ тайёрлаяптилар. Мазкур бўлинмада ойига 5,5—6 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

Ш. ЭШЧОНОВА.

ҲОКИМИЯТ ТЎҒРИСИДА ҚОНУН

ОЛМАОТА. Қозоғистон ССЖ Олий Кенгаши давлат ҳокимияти ва бошқаруви структурасини такомиллаштириш ҳамда жумҳурият Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида қонун қабул қилди.

Қонунда жумҳуриятда Қозоғистон ССЖ Президенти олий ижроия ва идора этувчи ҳокимиятнинг бошлиғи эканлиги белгиланган. Вице-президент лавозими таъсис этилди. Вазирлар Кенгашининг ўрнини вазирлар маҳкамаси эгаллайди. Бу маҳкамани Президент бош вазир, вазирлар ва давлат комитетларининг раисларидан тузади ҳамда жумҳурият Олий Кенгаши тасдиқлайди. Президент вазирлар маҳкамасига давлат масалаҳатчиларини, бошқа идоралар ва ташкилотлар раҳбарларини киритишга ҳақлидир.

Президентлик кенгаши ўрнига маслаҳат-кенгаш идораси — жумҳурият кенгаши ташкил этилади. Унинг таркибига лавозимига кўра вице-президент, бош вазир, халқ депутатлари вилоят ҳамда Олмаота шаҳар кенгашларининг раислари, шунингдек Президент тайинлайдиган бошқа шахслар киради.

Президент вазирликлар, давлат комитетлари ва Қозоғистон ССЖ давлат бошқарувининг бошқа идораларини ташкил этади ҳамда бекор қилади. Унинг бундай қарорлари жумҳурият Олий Кенгаши тасдиқлаганидан кейин кучга киради.

Бундан буён Қозоғистон ҳудудида иттифоққа бўйсунувчи корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар тегишли халқ депутатлари кенгашлари билан олдиндан келишиб олинганидан кейин жумҳурият Президентининг розилиги билангина барпо этилади.

Қозоғистон ССЖда халқ назорати идоралари бекор қилинади. Асосий қонунга давлат ҳокимияти тузилишини ҳамда бозор муносабатлари қарор топиши ва ривожланиши шароитидаги бошқарувни такомиллаштиришга қаратилган бошқа ўзгартишлар ҳам киритилди.

Президент Н. А. Назарбоевнинг фармони билан У. К. Карамонов Қозоғистон ССЖ Вазирлар Маҳкамасининг Бош вазири этиб тайинланди. Бошқа бир фармон билан жумҳурият Президенти ҳузурида олий иқтисодий кенгаш тузилди!

ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

АНДИЖОН, 22 ноябрь (ЎзТАГ). Бугун халқ депутатлари Андижон вилоят кенгашининг сессияси бўлди. Жумҳурият халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишларини рўёбга чиқариш ва бозор иқтисодиётига кириш қоидаларига доир Ҳаракат дастури муҳокама қилинди.

Вилоят ижроия қўмитасининг раиси Б. Т. Болтабоев маъруза қилди.

Депутатлар, шунингдек, вилоятда ижроия ва идора этиш ҳокимият тузилмасини такомиллаштириш, Қўрғонтепа ноҳиясидаги Ильичевск шаҳрини вилоятга бўйсунадиган шаҳарлар қаторига ўтказиш ҳамда корхоналар, муассасалар ва идораларга лойиҳалаш, қурилиш қилиш ва қишлоқ хўжалигида фойдаланиш учун ер ажратиш тўғрисидаги масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Сессияда ССЖИ Президенти М. С. Горбачев 1990 йил 17 ноябрда илгари сурган «Мамлакатдаги ишлар аҳволини сиёсий, иқтисодий ва ҳуқуқий барқарорлаштириш дастури тўғрисида»ги масала муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА МУЛКЧИЛИК ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССЖда мулк дахлсиздир.

Ўзбекистон ССЖда иқтисодиётнинг самарали амал қилишига ва халқ фаровонлигининг ўсишига имконият яратувчи ҳар қандай шаклдаги мулкчилик бўлишига рухсат берилади. Мулкчиликнинг ҳамма шакллари дахлсиз бўлишига ва уларнинг ривожланиши учун тенг шароит яратилишига қонун кафолат беради.

Ўзбекистон ССЖ мулкдорга қарашли бўлган мол-мулкни сақлаш ва кўпайтириб бориш учун барча зарур шароитларни яратиб беради. Мулкчилик муносабатлари Ўзбекистон ССЖ Конституцияси, ушбу қонун билан ҳамда уларни ривожлантириш юзасидан жумҳурият номидан чиқарилган қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

I БЎЛИМ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. **Мулкий ҳуқуқ.**

1. Ўзбекистон ССЖда мулкий ҳуқуқ тан олинади ва қонун билан муҳофаза этилади.

2. Мулкдор ўз ихтиёрига кўра ўзига тегишли мол-мулкка эгалик қилади, ундан фойдаланади ва тасарруф этади.

Мулкдор ўз мол-мулкига нисбатан қонунга зид бўлмаган ҳар қандай хатти-ҳаракатларни қилишга ҳақлидир. У мулкдан қонун билан тақиқланмаган ҳар қандай хўжалик ёки бошқа фаолиятни амалга оширишда фойдаланиши мумкин.

3. Мулкдор ўзига қарашли мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф қилиш ҳуқуқини бошқа шахсларга беришга фақат ўзи ҳақлидир. Ўзбекистон ССЖ қонунларида кўзда тутилган ҳолларда, мулкдорнинг зиммасига бошқа шахсларнинг унинг мулкидан чекланган тарзда фойдаланишига йўл қўйиш вазифаси юкланиши мумкин.

4. Мулкдор Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида кўзда тутилган шартлар ва доира чегарасида ўзига тегишли мулкий ҳуқуқни амалга ошириш пайтида фуқароларнинг меҳнатидан фойдаланиш тўғрисида улар билан шартнома тузишга ҳақлидир.

Фуқаронинг меҳнатидан фойдаланишга асос бўлган мулкнинг қай шаклда эканидан қатъи назар, фуқарога амалдаги қонунлар кўзда тутган меҳнат ҳақи бериш ва меҳнат шароитлари яратиш, шунингдек бошқа ижтимоий-иқтисодий кафолатлар билан таъминланади.

5. Мулкий ҳуқуқнинг амалга оширилиши атроф-муҳитга зарар етказмаслиги, фуқаролар, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ва давлатнинг ҳуқуқларини бузмаслиги ҳамда қонун билан муҳофаза қилинадиган манфаатларига путур етказмаслиги керак.

2-модда. **Мулкий ҳуқуқ объектлари**

1. Қуйидагилар мулк объектларидир:

Ўзбекистон ССЖ ҳудудидаги ер, ер ости бойликлари, ички сувлар, ҳаво ҳавзаси, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, иморатлар ва иншоотлар, асбоб-ускуналар, моддий ва маънавий маданият буюмлари, пуллар, қимматли қоғозлар ва бошқа мол-мулклар; инсоннинг унумли ва ижодий меҳнат қилиш қобилияти;

2. Ихтиролар, кашфиётлар, фан, адабиёт, санъат асарлари, ахборот, илмий ғоялар, техник ишланмалар ва ақлий ижоднинг бошқа объектларини яратиш ҳамда улардан фойдаланиш хусусидаги муносабатлар Ўзбекистон ССЖнинг махсус қонунлари билан тартибга солинади.

3. Тарих ва маданият ёдгорликларига мулкий ҳуқуқни амалга ошириш Ўзбекистон ССЖнинг махсус қонунлари билан белгиланиб берилади.

4. Мол-мулкдан хўжаликда фойдаланиш натижалари (маҳсулот ва даромадлар), қонун ёки шартномада бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса, шу мол-мулк эгасига тегишлидир.

3-модда. **Мулкий ҳуқуқ субъектлари**

Ўзбекистон ССЖда давлат, жумҳурият фуқаролари, коллективлар, уларнинг уюшмалари, жамоат ва диний ташкилотлар, фуқароларнинг оилавий ва бошқа бирлашмалари, халқ депутатларининг барча Советлари уларнинг ўзи вакил қилган органлар сиймосида, ажнабий давлатлар, халқаро ташкилотлар, бошқа хорижий юридик шахслар ва фуқаролар мулкий ҳуқуқ субъектларидир. Турли юридик шахслар ва фуқаролар битта мулкнинг субъектлари бўлиши мумкин.

4-модда. **Мулк шакллари**

1. Ўзбекистон ССЖда мулк қуйидаги шаклларда бўлади:

фуқароларнинг шахсий ва хусусий мулки;

коллектив (ширкат) мулки, шу жумладан оилавий, маҳалла, кооператив мулк, ижарага олинган корхона мулки, акциядорлар жамияти, давлат корхонаси коллективининг, жамоат ташкилотлари ва диний ташкилотлар концерн (консорциум)ларининг мулки, турли хўжалик бирлашмалари ва уюшмалар мулки, юридик шахс ҳисобланган бошқа жамоалар мулки;

Жумҳурият, жумҳуриятлараро, Қорақалпоғистон МССЖ маъмурий-территориал тузилмалар (коммунал) мулкидан иборат давлат мулки;

аралаш мулк;

қўшма корхоналар, ажнабий фуқаролар, ташкилотлар ва давлат, шунингдек ажнабий юридик шахслар мулки шаклида юзага чиқади.

2. Ўзбекистон ССЖда мулкнинг ҳамма шакллари тенг ҳуқуқлидир.

5-модда. **Ҳақ ундириб олишни мулкдорнинг мол-мулкига қаратиш**

1. Юридик шахснинг мажбуриятлари бўйича ҳақ ундириб олиш мулк ҳуқуқи, тўла хўжалик юритиш ёки оператив бошқариш ҳуқуқи асосида унга тегишли бўлган мол-мулкка қаратилиши мумкин.

Мулкдор ўзи вужудга келтирган юридик шахсларнинг мажбуриятлари юзасидан жавобгар бўлмайди, бу юридик шахслар эса мулкдорнинг мажбуриятлари юзасидан жавобгар бўлмайди. Ўзбекистон ССЖ ва Қорақалпоғистон МССЖ қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

2. Фуқаролар ўз мажбуриятлари бўйича мулкий ҳуқуқ асосида ўзларига тегишли бўлган мол-мулк билан жавоб берадилар.

Фуқароларнинг қарз берувчилар даъволарига биноан ҳақ ундириш тарзида олиб қўйилиши мумкин бўлмаган мол-мулклари рўйхати Ўзбекистон ССЖ ва Қорақалпоғистон МССЖнинг қонун ҳужжатлари билан белгилаб қўйилади.

II БЎЛИМ. ФУҚАРОЛАРНИНГ МУЛКИЙ ҲУҚУҚИ

6-модда. **Умумий қоидалар**

1. Ўзбекистон ССЖда фуқароларнинг мулки якка тартибдаги мулк: шахсий ва хусусий мулкдан иборат бўлади. Мулкнинг бу шакллари фуқароларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришдаги иштирокидан ўз хўжалигини юритишдан ҳамда кредит муассасаларига қўйилган маблағдан олган даромадлари, акциялардан ва бошқа қимматли қоғозлардан, мерос бўйича ёки қонун йўл қўядиган бошқа асосларга мувофиқ вужудга келади ва кўпайиб боради.

2. Фуқаро меҳнат шартномасига биноан ўзи ишлаб турган корхона, бошқа хўжалик ташкилоти мол-мулкига мулкдорнинг розилигига асосан ўз пулини ёки бошқача ҳиссасини қўшишга ва бундай корхонанинг олган фойдасини (даромадини) тақсимлашда шу ҳисса миқдорини ҳисобга олган ҳолда қатнашишга ҳақлидир.

3. Шахсий ёрдамчи хўжалик, боғдорчилик-полизчилик хўжалиги юритиш, уй-жой бинолари қуриш ва уларга қараб туриш, қонунда кўзда тутилган бошқа эҳтиёжларни қондириш учун фуқароларга умрбод эгалик қилиш учун мерос қилиб қолдириладиган ер берилади.

4. Фуқароларнинг мол-мулкни умрбод мерос қилиб олиш ҳуқуқи эътироф этилади ва қонун билан муҳофаза қилинади.

7-модда. **Фуқароларнинг шахсий мулки**

1. Уй-жойлар, дала ҳовлилар, боғ уйлари, ер участкасидаги дов-дарахтлар, уй ҳайвонлари, транспорт воситалари, пул маблағлари, уй-рўзғор ва шахсий истеъмол буюмлари, шахсий ёрдамчи хўжаликни юритиш, боғдорчилик, полизчилик учун керакли мол-мулклар, ишлаб чиқарилган маҳсулотлар, шунингдек истеъмол ва ишлаб чиқариш характерига эга бўлган бошқа мол-мулк фуқаролар мулки бўлиши мумкин.

Фуқаро ўзининг меҳнат қилиш қобилияти — иш кучига фақат ўзи эгалик қилади. У бу ҳуқуқни мустақил равишда ёки меҳнат шартномаси асосида амалга оширади.

2. Уй-жой кооперативининг, уй-жой қуриш, дала ҳовли, гараж кооперативи ёки бошқа кооперативнинг аъзоси фойдаланиш учун ўзига бериб қўйилган хонадон, дала ҳовли, гараж, бошқа иморат ёки бино учун пай бадалини батамом тўлагач, шу мол-мулкнинг эгаси ҳуқуқини олади.

Давлат ва жамоат уй-жой фондининг уйидан турар жойни ижарага олган киши ва унинг оила аъзолари мулкдордан тегишли хонадон ёки уйни сотиб олиш ҳуқуқига эгадир.

Мазкур мол-мулкни мулк қилиб сотиб олганидан кейин фуқаро уни ўз хоҳишига кўра тасарруф этишга — сотишга, васият қилиб қолдиришга, ижарага беришга, унинг юзасидан қонунга зид бўлмаган бошқа битимлар тузишга ҳақлидир.

8-модда. **Хусусий мулк**

Хусусий мулк даромад олиш мақсадида мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш ҳуқуқини ифодалайди.

Ҳар қандай шаклдаги хусусий мулк мулкдорнинг бевосита ишлаб чиқариш жараёнида ўз меҳнатидан фойдаланиш ёки ёлланма меҳнатни қўллашликка асосланади. Хусусий мулк давлат, кооператив ёки бошқа корхоналарнинг мулкини тўлиқ ёки қисман сотиб олишга, ижара мулкини сотиб олиш ёки қонун йўл қўйган асосда эгалик қилишдан иборат.

Хусусий мулк бўлиши мумкин бўлмаган объектлар Ўзбекистон ССЖ қонунлари билан белгиланади.

III БЎЛИМ. КОЛЛЕКТИВ (ШИРКАТ) МУЛКИ

9-модда. **Умумий қоидалар**

1. Коллектив (ширкат) мулки оила, маҳалла мулки, шунингдек кооперативлар мулкини, ижарага олинган акцияли ҳамда коллектив корхоналарнинг мулкини, ижтимоий ва диний ташкилотларнинг, турли хўжалик жамиятлари ва уюшмаларнинг ҳамда юридик шахс ҳуқуқига эга бўлган бошқа бирлашмаларнинг мулкини ўз ичига олади.

2. Коллектив мулкнинг ҳосил бўлиши ва кўпайиб бориши давлат корхоналарини ижарага бериш, меҳнаткашлар коллективларига олинган даромадлардан давлат мол-мулкини сотиб олиш учун фойдаланиш имконини бериш билан, давлат корхоналарини акциядорлар жамиятларига айлантириш билан, фуқароларнинг ва юридик шахсларнинг мол-мулкини кооперативлар, акциядорлар жамияти ва бошқа хўжалик жамиятлари ҳамда ширкатларини тузиш учун ихтиёрий бирлаштириш билан таъминланади.

3. Коллектив мулкнинг турли шаклларига берилмайдиган корхоналар ва ишлаб чиқаришларнинг рўйхати Ўзбекистон ССЖ Олий Совети томонидан аниқланади.

10-модда. **Оилавий мулк**

Оила аъзоларининг мулки оилавий мулкдир. Бу мулк оиланинг яшаши учун, оила аъзоларининг биргаликдаги эҳтиёжларини қондириш, уй-рўзғор ва ёрдамчи хўжалик юритиш учун ҳамда даромад олиш мақсадидаги қонун рухсат берган фаолият учун зарур бўлган ишлаб чиқариш воситаларини ва истеъмол буюмларини, яратилган маҳсулотни ўз ичига олади.

Оилавий мулк ҳуқуқи ўз субъектларининг ҳар бирига айнан тегишли бўлган шахсий ва хусусий мулкдан иборат бўлиши мумкин.

11-модда. **Маҳалла мулки**

1. Ижтимоий ўз-ўзини бошқаришнинг бошланғич бўғинлари — маҳаллалар эгалик қиладиган, фойдаланадиган ва тасарруф этадиган мол-мулк, маҳалла аҳолисининг биргаликдаги меҳнат фаолияти ёки уларнинг муштарак даромадлари, шунингдек мазкур мол-мулкдан хўжалик мақсадларида фойдаланишдан келган тушумлар, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ихтиёрий тўловлари ва моддий ёрдамлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари берадиган молиявий маблағлар асосида вужудга келтирилган мол-мулкдан иборат.

2. Маҳаллада истиқомат қилувчи аҳоли маҳалла мулкининг субъектидир. Ўзи сайлаб қўйган органлар — маҳалла мулкини тўла хўжалик юритиш асосида эгаллайди, ундан фойдаланади ва тасарруф этади.

12-модда. **Кооператив мулк**

1. Хўжаликни биргаликда юритиш ёки бошқа фаолият билан шуғулланиш учун аъзолик асосида ихтиёрий бирлашган фуқароларнинг биргаликдаги мулки — кооператив мулкдир.

2. Кооператив мулк унинг аъзолари берган пул ёхуд бошқа мол-мулк шаклидаги бадаллар, улар ишлаб чиқарган маҳсулот ва уни сотишдан ҳамда кооператив уставида назарда тутилган бошқа фаолиятдан келадиган даромад ҳисобига ташкил топади ва кўпайиб боради.

3. Кооператив тугатилган тақдирда бюджет, банклар ва бошқа қарз берувчилар билан ҳисоб-китоб қилингандан кейин қолган мол-мулк кооператив аъзолари ўртасида тақсимланади.

13-модда. **Ижарага олинган корхона мулки**

Ишлаб чиқарилган маҳсулот, олинган даромадлар ва ижарага олинган корхона маблағи ҳисобидан қўлга киритилган бошқа мол-мулк шу корхона коллективининг мулкидир.

Ижарага олинган корхона меҳнат коллективи аъзоларининг коллектив ишларини идора қилишда иштирок этиш ҳамда фойда (даромад)ни тақсимлаш тартиби ва шартлари Ўзбекистон ССЖнинг ижара тўғрисидаги Қонуни асосида белгиланади.

14-модда. **Коллектив корхонасининг мулки**

1. Коллектив корхонасининг мулки давлат корхонасининг бутун мол-мулки меҳнат коллективининг мулкига ўтган, ижарага олинган мол-мулк сотиб олинган ёки қонунда кўзда тутилган бошқа усуллар билан мол-мулк қўлга киритилган тақдирда вужудга келади.

Коллектив корхонасининг мол-мулки, шу жумладан ишлаб чиқарилган маҳсулот ва олинган даромадлар коллективнинг умумий мулкидир.

2. Коллектив корхонасининг мол-мулки таркибида унинг ходимлари қўшган ҳиссалар белгилаб қўйилади. Бундай ҳисса таркибига ходимларнинг коллектив корхонаси вужудга келишига асос бўлган давлат корхонаси ёки ижарага олинган корхона мулкига қўшган умумий суммаси, шунингдек мазкур корхона вужудга келтирилганидан кейин ходим корхона мол-мулкини кўпайтиришга қўшган улушлари киради.

Ходимнинг мол-мулкни кўпайтиришга қўшган улуши миқдори корхона фаолиятида ўз меҳнати билан иштирок этганига қараб аниқланади ҳамда хўжалик фаолияти натижаларига асосланиб шу улушга меҳнат коллективи белгилайдиган миқдорда процентлар ажратилади ва тўланади.

Корхона билан меҳнат муносабатларини тўхтатган ходимга, шунингдек вафот этган ходимнинг ворисларига қўшилган ҳиссасининг қиймати берилади.

Коллектив корхонаси тугатилган тақдирда ҳиссанинг қиймати ходимларга (уларнинг ворисларига) бюджет, банклар билан ва бошқа қарз берувчилар билан ҳисоб-китоб қилингандан кейин қолган мол-мулкдан тўланади.

15-модда. **Акцияли жамиятнинг мулки**

1. Акцияли жамият акциялар сотиш ҳисобига ҳосил бўлган, шунингдек ўз хўжалик фаолияти натижасида олинган ва қонунда йўл қўйиладиган бошқа асосларга биноан қўлга киритилган мол-мулкнинг эгасидир.

2. Корхона, муассасалар, ташкилотлар, давлат идоралари, Ўзбекистон ССЖ, бошқа жумҳурият ва ажнабий давлатларнинг фуқаролари, шунингдек юридик шахслари, Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида ёки жамиятнинг уставида бошқа тартиб кўзда тутилган бўлмаса, акция эгалари бўлиши мумкин.

3. Меҳнат коллективи ҳамда ваколат берилган давлат органининг биргаликдаги қарорига асосан, давлат корхонаси корхонанинг бутун мол-мулки қиймати миқдорида акциялар чиқариш йўли билан акцияли жамиятга айлантирилиши мумкин. Акцияларни сотишдан олинган маблағ давлат корхонасининг қарзлари қопланганидан кейин тегишли бюджетга тушади.

16-модда. **Хўжалик жамияти ва ширкатининг мулки**

1. Юридик шахслар ҳисобланган хўжалик жамиятлари ва ширкатларининг мулки улар иштирокчиларининг қўшган ҳиссаси ҳисобидан, хўжалик фаолияти натижасида олинган ҳамда улар томонидан қонунда йўл қўйиладиган бошқа асосларда қўлга киритилган мол-мулкдан ҳосил бўлади.

2. Хўжалик жамияти ва ширкати қатнашчиси қўшган ҳисса таркибига асосий ва оборот фондлар, пул маблағлари ва қимматли қоғозлар, шунингдек мол-мулкдан фойдаланиш ҳуқуқи кириши мумкин.

3. Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, давлат идоралари, шунингдек фуқаролар (агар Ўзбекистон ССЖнинг қонун ҳужжатларида бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса) хўжалик жамиятининг ва ширкатининг иштирокчилари бўлиши мумкин.

17-модда. **Хўжалик уюшмалари (бирлашмалари)нинг мулки**

1. Корхона ва ташкилотларнинг хўжалик уюшмаси (шу жумладан концерн, тармоқ, тармоқлараро ва территориал бирлашма) унга корхона ва ташкилотлар ихтиёрий равишда берган, шунингдек унинг ўз хўжалик фаолияти натижасида олинган мол-мулкнинг эгасидир.

2. Хўжалик уюшмаси унга кирувчи корхона ва ташкилотларнинг мол-мулкига эгалик қилиш ҳуқуқига эга эмас.

3. Хўжалик уюшмасининг фаолияти тўхтатилгандан кейин қолган мол-мулк унга кирган корхона ва ташкилотлар ўртасида келишув асосида ҳамда уларнинг қўшган ҳиссаларини (улушларини) эътиборга олган ҳолда тақсимланади.

18-модда. **Жамоат бирлашмаларининг мулки**

1. Жамоат бирлашмалари (сиёсий партиялар, оммавий ҳаракатлар, шу жумладан халқ фронтлари, касаба уюшмалари, хотин-қизлар, ветеранлар, ёшлар ва болалар ташкилотлари, кўнгилли жамиятлар, ижодий иттифоқлар, фондлар, уюшмалар ва фуқароларнинг бошқа бирлашмалари)нинг мулкида улар уставларида кўзда тутилган фаолиятни моддий жиҳатдан таъминлаш учун зарур бўлган бинолар, иншоотлар, уй-жой фонди, асбоб-ускуналар, маданий-маърифий ва соғломлаштириш мақсадларига хизмат қиладиган мол-мулк, пул маблағлари, акциялар, бошқа қимматли қоғозлар ва мол-мулк бўлиши мумкин.

Жамоат бирлашмалари мулкида, шу бирлашмалар маблағлари ҳисобидан уларнинг уставларида кўрсатилган мақсадларга мувофиқ вужудга келтириладиган корхоналар ҳам бўлиши мумкин.

Жамоат бирлашмаларининг пул маблағлари аъзо бўлиш ва аъзолик бадалларидан, агар уларни тўлаш уставларда кўзда тутилган бўлса; ихтиёрий бадаллар, хайр-эҳсонлар; уставга мувофиқ ўтказилган лекциялар, кўргазмалар, спорт ва бошқа тадбирлардан, лотереялардан тушган маблағлар; ишлаб чиқариш — хўжалик ва ноширлик фаолиятидан олинган даромадлар; қонунда тақиқланмаган бошқа тушумлар ҳисобидан ташкил этилади.

Уюшмалар ва уларга кирувчи бирлашмаларнинг шу уюшмаларга қарашли мол-мулкдан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш соҳасидаги ваколатлари уюшмалар ва бирлашмаларнинг уставлари билан белгиланади.

Ўзбекистон ССЖ Қонун ҳужжатларида давлат ва жамоат хавфсизлиги нуқтаи назаридан ёки Ўзбекистон ССЖнинг халқаро шартномаларига мувофиқ жамоат уюшмаларининг мулки бўла олмайдиган мол-мулк турлари белгилаб қўйилиши мумкин.

Жамоат уюшмалари ўз уставларида ёзиб қўйилган мақсадлар ва вазифаларга мувофиқ ҳамда қонунларда белгиланадиган тартибда чет элдан келадиган пул маблағларини ҳамда бошқа мол-мулкни олишлари мумкин.

Сиёсий мақсадларни кўзлайдиган партиялар ва ижтимоий ҳаракатлар хорижий ташкилотлар ва фуқаролардан молиявий ва ўзга моддий ёрдам олишга ҳақли эмаслар.

2. Жамоат уюшмалари тугатилганидан кейин қолган мол-мулк унинг уставида кўзда тутилган мақсадларда ишлатилади.

19-модда. **Диний ташкилотларнинг мулки**

1. Диний ташкилотларнинг мулкида бинолар, диний буюмлар, ишлаб чиқариш, ижтимоий ва хайрия аҳамиятига эга бўлган объектлар, диний ташкилотларнинг фаолиятини таъминлаш учун зарур бўлган пул маблағлари ва бошқа мол-мулк бўлиши мумкин.

Диний ташкилотлар ўз маблағига сотиб олган ва барпо этган, фуқаролар, ташкилотлар эҳсон қилган ёки давлат томонидан берилган ва қонунда кўзда тутилган бошқа асосларга биноан қўлга киритилган мол-мулкка эгалик қилишга ҳақлидирлар.

Диний ташкилотлар чет элдан келадиган ва чет элда бўлган мол-мулкка эгалик қилишлари мумкин.

Ўзбекистон ССЖда хайрия мақсадларида мол-мулк беришга йўл қўйилади.

Диний ташкилотлар ихтиёрий суратда молиявий ва бошқа хайр-эҳсон қилишни сўраб мурожаат этишга ва уларни олишга ҳақлидирлар.

2. Диний ташкилотларга тушадиган молиявий ва мол-мулк тарзидаги хайр-эҳсонлар, шунингдек фуқаролардан келадиган пул тушумларининг ҳамма турларига солиқ солинмайди.

IV БЎЛИМ. ДАВЛАТ МУЛКИ

20-модда. **Умумий қоидалар**

1. Ўзбекистон ССЖнинг давлат мулкига республика мулки, Қорақалпоғистон МССЖ мулки, маъмурий-территориал тузилмаларнинг мулки (коммунал мулк) киради. Давлат мулкини халқ номидан (маъмурий-территориал тузилма аҳолиси номидан) тегишли халқ депутатлари Советлари ва улар ваколат берган давлат органлари тасарруф этадилар ва бошқарадилар.

Давлат мулкининг эгалари ўртасидаги келишувга биноан бу мулк уларнинг умумий мулки бўлиши мумкин.

2. Ўзбекистон ССЖнинг, Қорақалпоғистон МССЖнинг, маъмурий-территориал тузилманинг бюджет ёки бошқа маблағлари ёхуд улар ихтиёридаги корхоналар, ташкилотлар, муассасаларнинг маблағи ҳисобига ҳосил қилинади ёки сотиб олинадиган мулк тегишли равишда Ўзбекистон ССЖнинг, Қорақалпоғистон МССЖнинг мулки ёки маъмурий-территориал тузилманинг мулки бўлади.

3. Ўзбекистон ССЖ, Қорақалпоғистон МССЖ ва маъмурий-территориал тузилмаларнинг мажбуриятлари бўйича жавоб бермайди. Қорақалпоғистон МССЖ, маъмурий-территориал тузилма эса Ўзбекистон ССЖнинг мажбуриятлари бўйича жавоб бермайди.

21-модда. **Жумҳурият мулкининг объектлари**

1. Ўзбекистон ССЖнинг мутлақо мулкига:

ер, ер ости бойликлари, ички сувлар, республика ҳудуди доирасидаги ҳаво ҳавзаси, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси;

Ўзбекистон ССЖ ҳокимият ва идора органларининг мол-мулки;

республика халқларининг маданий ва тарихий бойликлари;

республика бюджетининг маблағлари, республика ва давлат аҳамиятидаги банклари, суғурта, резерв фондлари ва бошқа давлат фондлари;

давлат мулки асосида вужудга келган корхоналар ва халқ хўжалиги комплекслари (ёқилғи-энергетика, кон-металлургия, машинасозлик, нефть-газ, химия-ўрмон, агросаноат, транспорт комплекси), давлат олий ўқув юртлари, ижтимоий-маданий соҳа объектлари ҳамда республиканинг суверенитетини ва иқтисодий мустақиллигини таъминлайдиган бошқа мол-мулклар киради.

2. Умумиттифоқ мулкининг Ўзбекистон ССЖ ҳудудида амал қилиш шартлари ССЖ Иттифоқи билан Ўзбекистон ССЖ ўртасидаги шартнома билан белгиланади.

22-модда. **Жумҳурият мулкининг субъекти**

Ўзбекистон ССЖ халқлари республика мулкининг субъектидир. Мулкчилик ҳуқуқини халқ номидан Ўзбекистон ССЖ Олий Совети ва Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари маҳаллий Советлари амалга оширадилар.

23-модда. **Ўзбекистон ССЖнинг жумҳуриятдан ташқаридаги мулки**

Бошқа жумҳуриятлар ва хорижий давлатларда бўлган давлат, кооператив мол-мулкдан, жамоат ташкилотларининг, шунингдек Ўзбекистон ССЖ фуқароларининг мол-мулкига эгалик қилиш, улардан фойдаланиш ва уларни тасарруф этиш шартлари Ўзбекистон ССЖ қонунлари ҳамда мол-мулк жойлашган иттифоқдош жумҳурият ва давлатларнинг қонунлари билан, шунингдек халқаро ҳуқуқ нормалари ва СССР ҳамда Ўзбекистон ССЖ тузган шартномалар билан белгиланади.

24-модда. **Ерга ва бошқа табиий бойликларга мулкчилик**

1. Ер ва ер ости бойликлари, ички сувлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, жумҳурият ҳудуди доирасидаги ҳаво ҳавзаси Ўзбекистон ССЖнинг мустасно мулкидир.

2. Ўзбекистон ССЖ номидан ер, ер ости бойликлари, ички сувлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, бошқа табиий бойликларга эгалик қилиш ҳуқуқини барча даражадаги халқ депутатлари Советлари ва уларга берилган ваколатлар асосида амалга оширадилар.

3. Ер, ер ости бойликлари, сувлар, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсидан, бошқа табиий бойликлардан умумиттифоқ эҳтиёжларида фойдаланиш шартнома асосида ва Ўзбекистон ССЖнинг розилигини олгандагина йўл қўйилади.

4. Қорақалпоғистон автоном жумҳурияти томонидан умумжумҳурият эҳтиёжларини таъминлаш учун ер, ер участкалари ва бошқа табиий объектларни бериб қўйиш тартиби Қорақалпоғистон МССЖ билан Ўзбекистон ССЖ ўртасидаги битим билан белгиланади.

5. Ер, сув ва бошқа табиий бойликларни бериб қўйиш ва фойдаланиш юзасидан ССЖ Иттифоқи, иттифоқдош жумҳуриятлар ва Ўзбекистон ССЖ ўртасида чиқадиган баҳслар бетараф ҳакамлар иштирокида ёки қонунда белгиланган тартибда ҳал қилинади.

25-модда. **Қорақалпоғистон МССЖнинг мулкий ҳуқуқи.**

Қорақалпоғистон МССЖнинг мулкий муносабатлари «Қорақалпоғистон МССЖда мулкчилик тўғрисида»ги Қонуни билан тартибга солинади.

26-модда. **Жумҳуриятлараро мулк**

Ўзбекистон ССЖ мустақил давлат сифатида бошқа иттифоқдош республикалар билан биргаликда республикалараро мулкни вужудга келтириши мумкин.

Бу мулкни эгаллаш, ундан фойдаланиш ва тасарруф этиш ҳар бир республиканинг қўшган ҳиссалари (улушлари) асосида амалга оширилади.

Сув ресурсларидан, ҳаво ҳавзасидан ва республикалараро манфаатларга дахлдор бўлган бошқа мулк турларидан фойдаланиш қатъиян шу республикалар ўртасидаги битим асосида, зарур ҳолларда эса ССЖ Иттифоқи иштирокида олиб борилади.

27-модда. **Маъмурий-территориал тузилма мулкининг объектлари (коммунал мулк)**

Қуйидагилар область, район, шаҳар ёки бошқа маъмурий-территориал тузилма мулкининг объектларидир: ҳокимият ва бошқарув идораларининг, маъмурий-территориал тузилмаларнинг мол-мулки, маҳаллий бюджет маблағлари, халқ депутатлари маҳаллий Советининг уй-жой фонди ва турар жой-коммунал хўжалиги, шунингдек саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, савдо-сотиқ, маиший хизмат, транспорт корхоналари, бошқа корхона ва комплекслар, халқ таълими, маданият, соғлиқни сақлаш муассасалари, маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан вужудга келтирилган ҳамда территорияни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун ва тегишли маъмурий-территориал тузилмалар олдида турган бошқа вазифаларни бажариш учун зарур бўлган ўзга мол-мулклар. Республика мулкини коммунал мулкка ўтказиш тартиби ҳар икки томоннинг келишувига биноан белгиланади.

28-модда. **Маъмурий-территориал тузилма мулкининг субъектлари (коммунал мулк)**

Тегишли маъмурий-территориал тузилманинг аҳолиси коммунал мулкнинг субъектидир. Аҳоли ўзининг мулкий ҳуқуқини амалга оширишни маҳаллий Советларга беради.

29-модда. **Давлат корхонасининг мол-мулки**

1. Давлат мулки бўлган ва давлат корхонасига бириктириб қўйилган мол-мулк тўла хўжалик юритиш ҳуқуқи асосида унга тегишлидир.

Корхона ўз мол-мулки билан тўла хўжалик юритиш ҳуқуқини амалга оширар экан, мазкур мулкка эгалик қилади, ундан фойдаланади ва тасарруф этади, унга нисбатан ўз хоҳиши билан Қонунга зид келмайдиган ҳар қандай ҳаракатларни амалга оширади. Тўла хўжалик юритиш ҳуқуқига нисбатан, башарти Ўзбекистон ССЖ қонунларида бошқа тартиб кўзда тутилмаган бўлса, мулкчилик ҳуқуқи тўғрисидаги қоидалар қўлланилади.

2. Давлат мол-мулкини бошқариш ваколати берилган давлат идоралари корхоналарни вужудга келтириш унинг фаолият мақсадларини аниқлаш, уни қайта тузиш ва тугатиш масалаларини ҳал этадилар, унга ишониб топширилган давлат мол-мулкидан самарали фойдаланилишини назорат қиладилар ҳамда ССЖ Иттифоқи ва Ўзбекистон ССЖнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга оширадилар.

3. Давлат мол-мулкини бошқариш ваколати берилган давлат идораси, давлат корхонасини қайта тузиш, жузъийлаштириш ёки тугатиш тўғрисида қарор қабул қилган тақдирда, мазкур корхона ночор (банкрот) деб топилган ҳоллардан ташқари, меҳнат коллективи корхонани ижарага топширишни ёки уни коллектив мулкка асосланган бошқа корхонага айлантиришда имтиёзли ҳуқуққа эгадир. Бундай ҳолларда давлат идораси билан меҳнат коллективи ўртасида чиққан баҳслар давлат ҳакамлиги томонидан ҳал этилади.

30-модда. **Давлат корхонаси меҳнат коллективи аъзоларининг мулки**

1. Давлат корхонасининг солиқларни ва бюджетга бошқа тўловларни тўлаб бўлганидан кейин қоладиган фойдаси (соф фойда) корхона меҳнат коллективининг мулкига ўтади ва ўз уставига ҳамда ҳаракатдаги Қонунлар асосида амалга оширилади.

2. Меҳнат коллективининг аъзосига тегишли фойда миқдори унинг улуши бўлади.

Корхона тугатилган тақдирда улуш суммаси (акциялар қиймати) меҳнат коллективи аъзоларига (ворисларга) бюджет, банклар билан ва корхонанинг бошқа қарз берувчилари билан ҳисоб-китоб қилингандан кейин қолган мулкдан тўланади.

31-модда. **Давлат муассасасининг мол-мулки**

1. Давлат мулки бўлган ва мулкдор томонидан давлат бюджетида турувчи давлат муассасасига (ташкилотига) бириктириб қўйилган мол-мулк шу муассаса (ташкилот)нинг оператив бошқарувида бўлади.

2. Давлат бюджетида турувчи ва Ўзбекистон ССЖ қонунларида назарда тутилган ҳолларда хўжалик фаолиятни амалга оширишлари мумкин бўлган давлат муассасалари (ташкилотлари) ана шундай фаолиятдан келган даромадларни ва шу даромадлар ҳисобидан орттирилган мол-мулкларни мустақил тасарруф этиш ҳуқуқига эга бўладилар.

3. Давлат муассасаси (ташкилоти) ўз мажбуриятлари юзасидан ўз эгалигидаги пул маблағлари билан жавоб беради. Давлат муассасасининг (ташкилотининг) маблағи етарли бўлмаган тақдирда унинг мажбуриятлари бўйича тегишли мулкнинг эгаси жавобгар бўлади.

V БЎЛИМ. АРАЛАШ МУЛК

32-модда. **Аралаш мулк ҳуқуқи**

Мулкнинг аралаш шакллари қонунда эътироф қилинган мулкдорларнинг моддий ва пул маблағларини бирлаштириш йўли билан ҳосил қилинади. Аралаш мол-мулкка эгалик қилиш ҳиссавий этиш принципи асосида ҳам, шунингдек ўз маблағларини бирлаштирган мулкдорлар ўртасида даромадларни қўшган улушига қараб тақсимлаш асосида ва томонларнинг келишуви билан ҳам амалга оширилиши мумкин.

Аралаш мулкнинг ўз маблағларини бирлаштираётган мулкдорларнинг мақоми билан белгиланадиган ҳар хил турлари бўлади. Ўзбекистон ССЖ ва бошқа иттифоқдош жумҳуриятларнинг, ажнабий давлатларнинг, турли юридик шахсларнинг Ўзбекистон ССЖ территориясидаги мол-мулкини, Ўзбекистон ССЖ ва бошқа иттифоқдош жумҳуриятлар, ССЖИ ва ажнабий давлатларнинг мол-мулкини бирлаштиришга йўл қўйилади.

VI БЎЛИМ. ҚЎШМА КОРХОНАЛАР, АЖНАБИЙ ФУҚАРОЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА ДАВЛАТЛАРНИНГ МУЛКИ

33-модда. **Қўшма корхоналарнинг мулки**

Совет юридик шахслари ва ажнабий юридик шахслар ҳамда фуқаролар иштирокидаги қўшма корхоналар Ўзбекистон ССЖ ҳудудида акцияли жамиятлар, хўжалик жамиятлари ва ширкатлари шаклида тузилади ҳамда таъсис ҳужжатларида кўзда тутилган фаолиятни амалга ошириш учун зарур мол-мулкка эгалик қилиши мумкин.

34-модда. **Ажнабий фуқароларнинг мулки**

Ушбу қонуннинг совет фуқаролари мулкига тааллуқли қоидалари хорижий фуқароларнинг, шу жумладан Ўзбекистон ССЖда доимо яшовчи хорижий фуқароларнинг Ўзбекистон ССЖдаги мулкига ҳам тегишлидир.

35-модда. **Ажнабий юридик шахсларнинг мулки**

Ажнабий юридик шахслар хўжалик ва бошқа фаолиятни амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибда Ўзбекистон ССЖ ҳудудида саноат корхоналари ҳамда бошқа корхоналарга, бинолар, иншоотлар, тоат-ибодат, зиёратга хизмат қилувчи объектлар ва бошқа мол-мулкларга эгалик қилишга ҳақлидирлар.

36-модда. **Ажнабий давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг мулки**

(Давоми учинчи бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА МУЛКЧИЛИК ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Ажнабий давлатлар ва халқаро ташкилотлар Ўзбекистон ССЖ ҳудудида халқаро шартномаларда ҳамда Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибда дипломатик, консуллик, ижтимоий-маданий ва бошқа халқаро муносабатларни амалга ошириш учун зарур мол-мулкка эгалик қилишга ҳақлидирлар.

VII БЎЛИМ. МУЛКИЙ ҲУҚУҚНИНГ КАФОЛАТИ ВА ҲИМОЯ ҚИЛИНИШИ

37-модда. **Мулкий ҳуқуқнинг кафолати**

1. Ўзбекистон ССЖ ушбу қонун билан белгиланган мулкчилик муносабатларининг барқарорлигига кафолат беради. Шунга мувофиқ равишда мулкдорнинг мол-мулкини мажбуран тортиб олишга йўл қўйилмайди. Ўзбекистон ССЖ Қонунларида кўзда тутилган ҳоллар бундан мустаснодир.

2. Ўзбекистон ССЖ мулкий ҳуқуқни бекор қиладиган қонун ҳужжатларини қабул қилган тақдирда ана шу ҳужжатлар қабул қилиниши натижасида мулкдорга етказилган зарар ихтиёрий суратда ёки суд қарори билан Ўзбекистон ССЖ томонидан мулкдорга тўла ҳажмда тўланади.

3. Ўзбекистон ССЖ фуқароларга, ташкилотларга ва бошқа мулкдорларга уларнинг мулкий ҳуқуқни ҳимоя қилиши учун тенг шароитларни яратиб беради.

38-модда. **Мулкий ҳуқуқнинг ҳимоя қилиниши**

1. Мулкдор ўзга шахс томонидан қонунга хилоф равишда эгаллаб олинган мол-мулкини Ўзбекистон ССЖ фуқаролари қонунларига мувофиқ талаб қилиб қайтариб олиш ҳуқуқига эгадир.

2. Мулкдор ўз ҳуқуқини ҳар қандай бузишлари, гарчи бундай бузишлар уни мулкка эгалик қилиш ҳуқуқидан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаса-да, бартараф этишни талаб қилиши мумкин.

3. Мулкий ҳуқуқни ҳимоя қилиш суд, давлат ҳакамлиги ёки бошқа бетараф суд томонидан амалга оширилади.

4. Ушбу моддада кўзда тутилган ҳуқуқлар гарчи мулкдор бўлмаса ҳам, мулкдан тўла хўжалик юритиш, уни оператив бошқариш, мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ёки қонунда ёхуд шартномада кўзда тутилган бошқа ҳолларда, мол-мулкка эгалик қилувчи шахсга ҳам тааллуқлидир. Бу шахс ўз эгалигини мулкдордан ҳам ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга.

39-модда. **Мулкдорнинг ҳуқуқи қонуний равишда тўхтатилган тақдирда унинг манфаатларини ҳимоя қилиш**

1. Мулкдорга қарашли уй бошқа бинолар, иншоотлар, дов-дарахтлар жойлашган ер участкасини олиб қўйиш ҳақида қарор қабул қилиниши муносабати билан ёки давлат идорасининг мулкдор мол-мулкини бевосита олиб қўйишга қаратилмаган бошқа қарори муносабати билан мулкдорнинг ҳуқуқини тўхтатиб қўйишга фақат Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибдагина йўл қўйилади. Бунда мулк ҳуқуқи тўхтатилиши оқибатида етказилган зарар мулкдорга батамом тўланади.

Мулкдор норози бўлган тақдирда низо суд, давлат ҳакамлиги ёки бошқа бетараф суд томонидан ҳал этилмагунича, мулк ҳуқуқининг тўхтатилишига олиб борадиган қарор амалга оширилиши мумкин эмас. Мулкдорга етказилган зарарни қоплаш билан боғлиқ барча масалалар ҳам низони кўриб чиқиш жараёнида ҳал этилади.

2. Мулкдор мол-мулкининг давлат томонидан олиб қўйилишига мулкдорнинг мажбуриятлари бўйича ҳақ undириш шу мулкка қаратилган тақдирдагина Ўзбекистон ССЖ қонунларида кўзда тутилган ҳолларда ва тартибда, шунингдек реквизиция ва мусодара тартибида йўл қўйилади.

Табиий офатлар, фалокатлар, юқумли касалликларнинг тарқалиши, ҳайвонларда касалликнинг кенг ёйилиши ва фавқулодда рўй берадиган бошқа ҳолатларда мол-мулк давлат ҳокимияти идораларининг қарорига биноан жамият манфаатларини кўзлаган ҳолда мулкдорлардан Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ва шартлар билан мажбурий тарзда олиб қўйилиши (реквизиция қилиниши) мумкин ва унга мулкнинг қиймати тўланади.

Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳолларда суднинг, давлат ҳакамлигининг қарорига биноан мол-мулк мусодара қилиниши мумкин.

40-модда. **Мулкдорларнинг ҳуқуқини бузувчи ҳужжатларнинг ҳақиқий эмаслиги**

Давлат бошқаруви идораси ёки давлат ҳокимияти маҳаллий идораси томонидан қонунга хилоф бўлган ҳужжатнинг қабул қилиниши натижасида мулкдорнинг ва бошқа шахсларнинг ўзларига қарашли мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ёки уни тасарруф этиш борасидаги ҳуқуқлари бузилган тақдирда бундай ҳужжат мулкдорнинг ёки ҳуқуқи бузилган шахснинг даъвосига биноан суд томонидан ҳақиқий эмас, деб топилади.

Мазкур ҳужжатларни чиқариш оқибатида фуқароларга, ташкилотлар ва бошқа шахсларга етказилган зарарлар тегишли ҳокимият ёки идора органи ихтиёридаги маблағ ҳисобидан тўла-тўкис қопланиши шарт.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти

И. А. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1990 йил 31 октябрь.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг қарори

«ЎЗБЕКИСТОН ССЖДА МУЛКЧИЛИК ҲАҚИДА»ГИ ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ҚОНУНИНИ КУЧГА КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонуни эълон қилинган кундан бошлаб кучга киритилсин.

2. Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси:

ССЖИ Вазирлар Кенгаши билан биргаликда умумиттифоқ мулки билан Ўзбекистон ССЖ мулки ўртасида мол-мулкни фарқлаб қўйиш масаласини ҳал қилсин. Бунда жумҳуриятга қарашли корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар мол-мулкидан ташқари ҳозирги вақтда Иттифоққа бўйсунадиган ва Ўзбекистон ССЖ мулкига топширилаётган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар мол-мулки ҳам Ўзбекистон ССЖ мулкига кириши кераклигига асослансин;

Қорақалпоғистон МССЖ Вазирлар Кенгаши, халқ депутатлари вилоят, ноҳия, шаҳар Советлари ижроия қўмиталари билан биргаликда Жумҳурият (Ўзбекистон ССЖ) мулки, Қорақалпоғистон МССЖ мулки ва коммунал мулк ўртасида мол-мулкни фарқлаб қўйсин. Бунда Қорақалпоғистон МССЖ ва маъмурий-ҳудудий тузилмалар мулкига маҳаллий бўйсунишдаги мол-мулкдан ташқари Иттифоққа, жумҳуриятга бўйсунадиган ва Қорақалпоғистон МССЖ ва маъмурий-ҳудудий тузилмалар мулкига топширилаётган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг мол-мулки ҳам кириши кераклигига асослансин.

1991 йил 1 январгача бўлган муддатда:

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши муҳокамасига давлат ва жамоат хавфсизлиги нуқтаи назаридан ёки ССЖИ билан Ўзбекистон ССЖнинг халқаро шартномаларига мувофиқ фуқароларнинг мулки бўла олмайдиган мол-мулк турларини аниқлаб берадиган қонун ҳужжатларининг лойиҳаларини киритсин;

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашига Ўзбекистон ССЖ қонун ҳужжатларини «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунига мувофиқлаштириш тўғрисида таклифлар тақдим этсин;

Ўзбекистон ССЖ ҳукуматининг қарорларини «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунига мувофиқлаштирсин;

Ўзбекистон ССЖ вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари ўзлари қабул қилган, «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунига зид бўлган норматив ҳужжатларни қайта кўриб чиқишларини ва бекор қилишларини таъминласин.

3. Ўзбекистон ССЖ қонунлари «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунига мувофиқлаштирилгунича Ўзбекистон ССЖнинг амалдаги қонун ҳужжатлари, модомики мазкур Қонунга зид келмас экан, қўлланилаверади. Шу билан бирга ушбу Қонун кучга киритилгунга қадар Қонунга мувофиқ фақат қонун ҳужжатлари билангина тартибга солинадиган масалалар юзасидан Ўзбекистон ССЖ ҳукумати қабул қилган қарорлар тегишли қонун ҳужжатлари қабул қилингунга қадар амал қилиб туради.

4. «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунининг қоидалари у кучга киритилганидан кейин вужудга келган ҳуқуқий муносабатларга нисбатан қўлланилади.

5. «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунининг давлат мулкига: Ўзбекистон ССЖ мулкига ва Қорақалпоғистон МССЖ мулкига, жумҳуриятлараро мулкка, маъмурий-ҳудудий тузилмалар мулкига (коммунал мулкка) тааллуқли бўлган қоидалари мазкур мулкчилик турлари ўртасида мол-мулкни фарқлаб қўйиш масаласи ҳал этилгандан сўнг кучга киради.

6. «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунида суд ва давлат ҳакамлиги тасаррруфига ўтказилган ва қонун қабул қилинган кунда кўриб чиқиш тугалланмаган ишлар судлар ва давлат ҳакамлиги идоралари томонидан кимнинг қарамоғига ўтказилганлигига мувофиқ ҳолда кўриб чиқилиши керак.

7. «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик ҳақида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонунининг 38 ва 39 моддаларида кўзда тутилган эгалик ҳуқуқини муҳофаза қилиш ҳақидаги қоидалар Қонун кучга киритилишидан олдин вужудга келган ҳуқуқий муносабатларга ҳам тааллуқли бўлади.

Қонуннинг 40-моддасида кўзда тутилган, мулкчилик ҳуқуқини тўхтатиб қўядиган қонун ҳужжати қабул қилиниши билан мулкдорга етказилган зарарларни қоплаш ҳуқуқи Қонун кучга киритилгандан кейин қабул қилинган ҳужжатларга нисбатан қўлланади.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раиси **М. ИБРОҲИМОВ.**

Тошкент шаҳри, 1990 йил 31 октябрь.

«Қишлоқ ҳақиқати»га обуна давом этаяпти

ҲАЁТ КЎЗГУСИ

Бу йил районимиз пахтакорлари катта меҳнат ғалабасига эришдилар. Ватан хирмонига 31 минг 200 тонна қимматбаҳо саноат хом ашёси етказиб берилди, йиллик режа 110 фоиз уддаланди. Ҳосилдорлик 33 центнерга етди. Бу муваффақият фақат қулай об-ҳаво шароитининг самараси бўлиб қолмай, балки жумҳурият халқ хўжалигининг ушбу энг муҳим тармоғида амалга оширилган туб ўзгаришлар натижасидир. Буйруқбозлик-маъмуриятчилик услубидан воз кечилгани, хўжаликларнинг ҳуқуқлари кенгайтирилгани, пахта харид нархи ва терилган оқ олтинга тўланадиган ҳақ оширилгани жорий йил йиғим-терим мавсумида ҳал қилувчи омил бўлди.

Илғорлар сафида борган Огаҳий номли, Беруний номли, Ленин номли, Фрунзе номли хўжаликлар фаолияти таҳсинга лойиқ. Улар пахта етиштиришдагина эмас, балки бошқа турдаги қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари тайёрлашда ҳам пешқадамликни қўлдан бермадилар. Гарчи мавсум якунланиб, кузги-қишки ишлар авж олдирилаётган бўлса-да, пахтакорларимиз меҳнатига кўпроқ тўхталгинг келади. Шу кунларда меҳнат аҳли қўлга киритилган ютуқни янада мустаҳкамлаш, келгуси йил ҳосилига пухта замин яратиш ниятида ғайрат-шижоат кўрсатмоқда. Ҳосилдан тозаланган пайкаллар агротехника қоидалари асосида сифатли ҳайдалмоқда. Шудгорлаш олдидан ерга тегишли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғит солинаяпти. Бугунгача пахта далаларининг 70 фоизи келгуси йилга тайёрлаб қўйилди. Кузги пиёз экиш эса 48 фоиз бажарилди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш режаси муваффақиятли уддаланганлигининг яна бир омили район хўжаликларининг тўла ижара усулига ўтганлигидадир. Бугун оилавий звенолар, фермалар ташаббусига кенг йўл очилдики, бу юқори ҳосилдорлик билан бирга меҳнаткашларимиз турмуш тарзининг яхшиланишига имкон яратди. Натижада давлатга гўшт, сут ва сабзавот, топшириш режалари муддатидан олдин бажарилди. Фермер хўжаликларининг кучи билан Хива аҳли қатиқ, қаймоқ, пишлоқ каби сут маҳсулотлари билан тўла таъминланмоқдалар.

Хулоса қилиб айтганда, эркинлик, деҳқонга эгалик ҳуқуқининг берилиши ютуқларимиз самарасини таъминлаяпти. Ленин номли жамоа хўжалигида пахта хом ашёсидан тола ишлаб чиқариш ўтган йилиёқ йўлга қўйилган эди. Ана шундан 300 минг сўм фойда олинмоқда. Ҳозир бу ерда хўжалик ҳисобидаги завод қурилиши режалаштирилмоқда. Бунинг учун жуда катта савдо-сотиқ алоқаларини ўрнатиш керак.

Ўрни келганда ўз рўзномамиз ҳақида баъзи мулоҳазаларимни билдириб ўтмоқчиман. «Қишлоқ ҳақиқати»да турли мавзуларнинг кенг ёритилаётгани айни муддао. Аммо бозор иқтисодиётига ўтиш муаммолари, унда корхона ва ташкилотларнинг тутган ўрни тўғрисида кам ёритилмоқда. Бозорга ўтилгач, жумҳуриятимиздаги барча хўжаликлар бир-бирлари билан ҳар томонлама «олди-берди» муносабатларини бошлайдилар. Бу вазифани амалга оширишда рўзнома ёрдам бериши керак. Бунинг учун ахборот-тижорат бўлимини ташкил этиш зарур, деб ўйлайман. Ушбу бўлим хўжаликларнинг тижорат ишларини ёритади. Бошқа корхоналар ва ташкилотлар билан алоқаларни йўлга қўйишда ўзининг эълон ва хабарлари билан ёрдам беради. Шунда ўз-ўзидан рўзноманинг обунаси ҳам ошиб бораверади.

Рўзнома ва ойномаларга ёзилиш қийинчилик билан бораяпти. Чунки нархи ошди. Районимиздаги хўжаликлар раҳбариятлари обуна ишларини жонлантириш мақсадида қўшимча имкониятларни ишга солдилар. Хива гилам ишлаб чиқариш бирлашмаси маъмурияти яхши бир ташаббус бошлади. Ишчи ва ходимлар нашрларга эски нарх бўйича обуна бўлдилар. Ўртасидаги фарқни эса корхона ўз зиммасига олди. Обуна учун 8 минг 400 сўм пул ажратилди.

Бу ташаббусни жамоа хўжаликлари ҳам қўллаб-қувватладилар. Шунингдек, меҳнат фахрийлари, байналмилал жангчилар, Улуғ Ватан уруши қатнашчиларига моддий рағбатлантириш фондидан обуна учун маблағ ажратилмоқда.

— Хўжалигимизда 20 минг сўмлик обуна бўлинди. 100 нафар киши «Қишлоқ ҳақиқати»га ёзилди. 50 кишини хўжалик ҳисобидан моддий рағбатлантирдик, — дейди Ленин номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, КПСС Марказий Комитети аъзоси Рўзмат Отажонов.

Худди шу ташаббусни Фрунзе номли жамоа хўжалиги маъмурияти ҳам қўллаб-қувватлади.

— Бизда «Қишлоқ ҳақиқати»нинг 80 нафар доимий муштарийси бор, — изоҳ беради жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Абдушариф Мадраҳимов.

Огаҳий номли, Беруний номли жамоа хўжаликларида ҳам обуна давом этаяпти. Ҳар бирида севимли рўзномамизнинг 50—60 нафар доимий муштарийси бор.

Умуман олганда бу йил «Қишлоқ ҳақиқати»га обуна бўлиш яхши бормоқда. Бугунгача муштарийларнинг сони 400 нафардан ортди.

Матбуот — ҳаёт кўзгуси, у фикр ва тасаввурларимизни бойитади, қалбимизни эзгуликларга тўлдиради. Ана шундай шарафли ишда таҳририятга, заҳматкаш қалам аҳлига ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Дилором РАҲИМОВА,
Хива район партия комитети котиби.

МАДАНИЯТ БОЗОР БЎСАҒАСИДА

«Бозор ва маданият» мавзуси энг мушкул муаммолардан ҳисобланади. Чунки гап жуда нозик ва нафис борлиқнинг янги турмуш тарзи билан ҳамжиҳатлиги хусусида бораяпти. Ҳозирги вақтда маданиятнинг бозор муносабатига ўтишдан бошқа йўли йўқ. «Хўжалик юритишнинг янгича шароитида маданият ва санъат муассасалари ишини такомиллаштиришнинг долзарб муаммолари» мавзуида Тошкентда ниҳоясига етган илмий-амалий конференцияда ана шу фикр таъкидланди. Конференция Ўзбекистон Маданият вазирлиги билан маданият ходимлари малакасини ошириш жумҳурият илмгоҳининг раҳнамолигида ўтказилди.

Аввалига мазкур конференцияда фақат жумҳуриятимиз маданият соҳасининг ходимлари қатнашишлари мўлжалланган эди. Лекин унинг муҳокамасига қўйилган масалалар бутун Ўрта Осиё минтақаси ҳамда Москва вакилларини ҳам қизиқтириб қолди.

Ҳозирги шароитда маданиятга тааллуқли долзарб масалалар, маданият ходимлари малакасини ошириш системаси ўқув муассасаларини ҳозирги босқичда ривожлантириш тамойиллари тўғрисида маърузалар қилинди. Маданият ва санъат муассасаларини пул билан таъминлашни яхшилаш йўллари, тармоқ маданиятининг бозор иқтисодиёти шароитидаги фаолияти, маданият муассасаларининг янги турмуш тарзига ўтишдаги методологик асослар кўриб чиқилди.

Конференция шўъбаларга бўлиниб иш олиб борди, уларда театр-томоша корхоналари ва маданий-маърифий муассасалар, кутубхоналарнинг фаолиятини ташкил этиш масалалари батафсил муҳокама қилинди. Шундан сўнг мунозаралар давра суҳбатида давом эттирилди.

Ўзбекистон маданият соҳасининг янги иқтисодиётга ўтиш вақтидаги кўнгилни хира қиладиган манзара — унинг фавқулодда ожиз моддий-техникавий базасини акс эттирувчи рақамлар ҳамда маълумотлар мисол қилиб келтирилди. Жумҳурият ҳар бир аҳолисига кунига икки тийинликдан сал кўпроқ маданий хизмат кўрсатилмоқда. Ўзбекистон бюджетининг атиги 1,4 фоизи маънавий соҳага ажратилган. Бундай шароитда маданиятимиз омон қолармикин?

— Лекин маданият вазирлигининг гувоҳлик беришича, ана шу арзимас маблағлардан ҳам фойдаланилмаяпти ёки шамолга соврилаяпти, — деди маданият ходимлари малакасини ошириш жумҳурият илмгоҳининг ректори С. Каримов.— Шубҳасиз, ҳукуматимиз бозор шароитида ҳам театрлар, музейлар, кутубхоналар, филармонияларга, агар улар шунга муносиб бўлсалар, ёрдам кўрсатиши керак. Ҳатто энг бой давлат ҳам зарар келтирадиган ижодий жамоаларни сақлаб туришга қурби етмайди. Демак, ҳомийлар, мутасаддилар, фаолиятнинг шартномавий усуллари керак. Бу бозор шароитида кун кечиришнинг йўлларидан биридир. Энг асосий тадбирлар қаторида маданий савияни ошириш масаласи турибди. Олий даражали санъатга ҳамма вақт талаб бўлади, ана шунда бозор ишлари ҳам юришиб кетади.

Бинобарин, айни вақтда, деб таъкидлашди кўпчилик нотиқлар, маданият фақат бозор шароитидагина гуллаб-яшнаши, ривожланиши мумкин эмас. Молиявий жиҳатдан ёрдам берадиган манбаларни излаш, маданият масалаларига нисбатан қолдиқ принципидан воз кечиш зарур — у жамиятда устун йўналиш ҳуқуқига эга бўлиши даркор.

Баъзи маданият муассасалари ҳозирнинг ўзида бозор муносабатларига тайёргарлик кўраяпти. Бухоро давлат музей-қўриқхонасининг директори Р. Альмеев, Самарқанднинг Боғишамол ноҳия маданият уйининг директори С. Безазиев, Наманган вилоят маданият саройининг бадиий раҳбари Ғ. Мақсудов, Т. Содиқов номли Тошкент шаҳар маданият уйининг директори Н. Толмачов, «Билим» соҳаси марказий кутубхонаси директорининг ўринбосари Е. Свержинская, Бобур номли Андижон вилоят кутубхонасининг директори Қ. Қобулов бу борада орттирилган амалий тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Конференция қатнашчилари маданият тўғрисида қонун қабул қилиниши зарурлигини айтдилар. У жамиятимиз маънавий соҳасини йўналтиришга, мувофиқлаштиришга ва рағбатлантиришга имкон берган бўлур эди.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

Қарияларга туҳфа

Аввало жамоамиз амалга ошираётган ишларга тўхталаман. 1.195 гектар майдонда деҳқончилик қилиб, 3 минг 700 тонна пахта етиштирдик. Бу — режадагидан 500 тонна кўп. Сабзавот, полиз, мева топшириш режалари ҳам муддатидан олдин уддаланди. Ҳозир далаларимизда бўлғуси ҳосилга тайёргарлик ишлари қизғин. Шудгорлаш суръати ва сифати оширилмоқда.

Бу йил колхозчиларнинг иш ҳақи олдинги беш йилликка нисбатан 110 сўм кўтарилди. Меҳнат қарияларига ҳам эътибор кучайтирилмоқда. Ойлик пенсияси 100 сўмдан кам бўлган 294 нафар мўйсафидга қўшимча ҳақ берилаяпти.

Бугунги деҳқон — газетхон. У оқ-қорани ажратишни севади. Кўп нарсани газетадан ўрганади. Кўпчилик матбуот нашрларининг нархи ошганлигидан ташвишда. Менимча, гап унда эмас. Маънавиятимизни пул билан ўлчаб бўлмайди. Матбуот ҳар биримиз учун ҳаводек зарур. Хўжалигимиз ҳудудида «Қишлоқ ҳақиқати»нинг ихлосмандлари кўп. Бу бежиз эмас. Рўзномада берилаётган мақолалардан бободеҳқоннинг томир уришини, дарду ташвишларини англаб олиш мумкин. Шу боисдан қишлоқ аҳли орасида унинг доимий муштарийлари бор. Ҳозиргача жамоа хўжалиги 50 кишини моддий рағбатлантирди. Улар меҳнат, уруш фахрийлари, Қаҳрамон оналар, байналмилал жангчилардир. Рўзномага истагим: мавзу доираси янада кенгайтирилса, ўқимишли материаллар кўпроқ чоп этилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Раҳимбой БОЛТАЕВ,
Урганч районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси.

МУХБИР ИЗОҲИ:

Нашрларга обуна ҳал қилувчи паллага кирди. Хоразм вилояти алоқа ходимлари, жамоатчи фаолларнинг қўли қўлига тегмайди. Муштарийлар орасида «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасига қизиқиш катта.

— Шу соҳада 33 йилдан буён ишлаб келаман, —дейди «Союзпечать»нинг Хоразм вилояти бўлими бошлиғи Раъно Раҳимова. — Энг масъулиятли палла шу йил бўлди, десам муболаға эмас. Нашрлар баҳосининг кескин ошиши обуна масаласини қийинлаштирди.

Менинг назаримда рўзнома ва ойномалар ҳар бир хонадонга янгилик билан бирга эзгулик олиб киради. Қуёш нурининг ўлчови бўлмаганидек, чин ихлос, меҳр ҳам пул билан ўлчанмайди. Урганчдаги 7-алоқа бўлимига келувчиларнинг кети узилмаслигига қараб шу фикрга келдим. Ҳатто бу ерда обуна мавсумида ходимларнинг сонини кўпайтиришга тўғри келди. Илғор алоқачи Жумагул Алланиёзова 10 минг сўмлик обуна тўплади.

«Қишлоқ ҳақиқати»га обуна давом этмоқда.

Р. ЗАРИПОВА.

МУШТАРИЙЛАР ДИҚҚАТИГА!

1991 йил учун газета ва журналларга обуна тўплаш 1 декабргача давом этади.

«Қишлоқ ҳақиқати»нинг бир йиллик обуна нархи: 17 сўм 40 тийин. Ярим йилга 8 сўм 70 тийин, уч ойга 4 сўм 35 тийин тўлайсиз. Индекс: 64602.

Газетамизнинг доимий муштарийси бўлиб қоласиз, деган умиддамиз.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

● КАЛУГА. Халқ депутатлари Калуга шаҳар кенгашининг раёсати ўз фаолиятини маҳаллий хўжалик ишларини яхшилашдан бошлади. У энг аввало кўчаларда оддий тартибни ўрнатишга киришди. Шаҳар кенгаши ташкил этган маҳаллий назорат идораси бу ерда ер усти иншоотлари қуриш, дўкончалар, чодирлар ўрнатиш билан боғлиқ ишларни амалга оширишга рухсат берадиган бирдан-бир ташкилот бўлиб қолди. Турли ишлар шаҳарнинг тарихий қисмида амалга ошириладиган бўлса, уларга икки баравар кўп ҳақ тўлаш назарда тутилган. Белгиланган муддатни ўтказиб юборишда айбдор бўлган кишилар ўн баравар кўп ҳақ тўлайдилар. Назорат идорасида атиги уч нафар ходим ишлайди, лекин уларга шаҳардаги неча ўнлаб кишилар ёрдам беришмоқда.

* * *

● МАРИУПОЛЬ. (Донецк вилояти). Маҳаллий «Азовмаш» бирлашмасининг машинасозлари хайрия тадбирини ўтказдилар. Меҳнат жамоасининг қарорига асосан Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатишда қатнашган 120 нафар ишчи ва хизматчига моддий рағбатлантириш жамғармасидан бир йўла нафақа берилди. Машинасозларнинг меҳр-мурувват кўрсатиш борасидаги бу ташаббусларини Мариуполь Кокс кимёгарлари ва металлурглари қўллаб-қувватладилар.

СЎНГГИ СОАТДА

ҚОҲИРА. Босиб олинган жойлардаги кўпчилик аҳоли пунктларида араблар исроил аскарларининг ваҳшиёна хатти-ҳаракатларига қарши ялпи норозилик иш ташлаши бошладилар.

Қуддусда номаълум кишилар армия соқчиларига ёнувчи аралашма солинган шишалар отганидан кейин аскарлар аҳоли яшайдиган жойлардан бирини қуршаб олдилар. Унинг атрофида жойлашган барча уйларда тинтув ўтказилмоқда. Маъмурлар Иордан дарёсининг ғарбий соҳилида ва Ғазо секторида яшовчи арабларга шаҳарга киришни тақиқлаб қўйдилар. Шаҳарнинг бошқа бир жойида юзларини миллий рўмол билан яширган фаластинликлар полиция нарядини тошбўрон қилишди. Бир неча киши ҳибсга олинди.

Босқинчилар Ал Ҳалилда автоматлардан ўт очиб ва кўздан ёш оқизадиган гранаталар отиб, талабалар намойишини тарқатиб юбордилар. Фаластинликлар ўқ отиш қуролларига қарши тошлар ва бўш шишалардан фойдаландилар. Араблар орасида жароҳатланганлар бор.

●

ҚОБУЛ. Ўтган кеча-кундузда муросасиз қуролли оппозиция отрядлари Қобулни яна ракеталар билан ўққа тутди. Шаҳарнинг одамлар яшайдиган даҳаларида 26 реактив снаряд портлаши натижасида икки киши яраланди. Қандаҳор, Гиришк ва Баҳром шаҳарлари ҳам кучли ўққа тутилди. Хабардор манбаларнинг маълум қилишича, Баҳром томонга 400 тадан зиёд ракета отилди.

Афғонистон армияси бўлинмалари экстремистларнинг қуролли тузилмаларига қарши операциялар ўтказди.

●

ЖЕНЕВА. Швейцарияга амалий ташриф билан борган Афғонистон жумҳурияти президенти Нажибулло, маълум бўлишича, чоршанба куни Бернда мамлакат федерал кенгашининг аъзолари билан учрашади. Сиёсий шарҳловчиларнинг фикрича, Нажибуллонинг Швейцария маъмурлари билан қизғин мунозаралари бу ишлар яқин келажакда Швейцарияда турли гуруҳлар иштирокида Афғонистон масаласи билан боғлиқ тинч конференция чақириш мақсадида қилинаяпти, деб ўйлаш учун асос беради.

●

БАЙРУТ. Ливан пойтахтида ҳукуматга қарашли бўлмаган қуролли тузилмаларни катта Байрут сарҳадидан чиқариб юборишни кўзда тутувчи режани амалга ошириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш юзасидан қизғин маслаҳатлашувлар ўтказилмоқда. Бу музокаралардан мақсад — «Ливан кучлари» ҳарбий-сиёсий ташкилотининг отрядларини Ашрафия деган жойдан чиқариб юборилишига эришишдир. Бу отрядлар токи шу ердан сурияпараст ва ўзларига душман бўлган қуролли тузилмалар чиқиб кетмагунича ўз марраларини ҳукумат қўшинларига бўшатиб беришдан бош тортмоқда. «Орьян жур» газетасининг хабар қилишича, ҳукуматнинг «Ливан кучлари» раҳбарлари ҳамда унга қўшилган «катаиб» партияси билан музокараларига Ливандаги Сурия армияси қўмондонлигининг вакили аралашди. Унга бу ерда тартибнинг тикланишини назорат қилиш топширилган.

Мамлакатнинг жанубий районларидаги вазиятни нормаллаштириш жараёни давом этмоқда. Сешанба куни ярим тунда пойтахтдаги меҳмонхоналарнинг бирида «амал» ҳаракати билан эронпараст «Хезболлах» ташкилоти делегацияларининг учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувда Эрон билан Сурия вакиллари воситачилик қилишди. Қисқа музокаралардан кейин томонлар иқлим Ат Туфах деган жойда бўлиб ўтган қуролли тўқнашувлар чоғида олинган асирларни айирбошладилар.

●

ДАККА. Бангладеш пойтахтида оппозиция тарафдорлари билан полиция ҳамда ҳукуматга тарафдор гуруҳлар аъзолари ўртасида бўлиб ўтган тўқнашувлар натижасида юздан зиёд одам жароҳатланди. Маҳаллий матбуотда хабар қилинишича, тартибсизликлар сешанба куни, мамлакатнинг оппозициядаги партиялари ташкил этган 24 соатлик умуммиллий иш ташлаш чоғида бошланган. Улар президент Х. М. Эршоднинг истеъфога чиқишини, парламент тарқатиб юборилишини ҳамда демократик ялпи сайлов ўтказилишини талаб қилишмоқда.

(ТАСС).

Янги шеърлар

Мурод РАҲМОН

КЕЛИНЧАК

Кулиб турса ярашади келинчак,
Кулиб кулги улашади келинчак.
Севги билан кирса қалбга баҳордай,
Узукка кўздай тушади келинчак.
Ҳусида Ой талашади келинчак,
Келинчак, келинчак...

Дунёда на тенг келур ёр меҳрига!!
Учрамасин ҳеч ким жоҳил қаҳрига.
Сабр айласа аччиқ-ширин борига,
Орзуларга эришади келинчак.
Дилларга завқ улашади келинчак.
Келинчак, келинчак...

Юз-кўзида жилва қилса назокат,
Меҳнати — гул, ғайратида—латофат,
Муродимдир дея вафо, садоқат,
Бахти учун курашади келинчак.
Мунча ширин сўзлашади келинчак,
Келинчак, келинчак...

Кулиб турса ярашади келинчак,
Кулиб, кулги улашади келинчак.
Келинчак, келинчак...

ҚИЗЛАР

Сиз табиат гулидирсиз, ошиқларнинг дилидирсиз,
Одоб билан чиройлисиз, эй лобару барно қизлар.
Сизга хосдир назокат ҳам, зарур чоғи матонат ҳам,
Севганда — жим, севилганда — шўхликлари дарё қизлар!
Сиз нафосат мисолисиз, садоқатнинг тимсолисиз,
Шул сабабдан биз — йигитлар сизга лолу шайдо, қизлар.
Сизга кулгу ярашади, ширин сўз деб қарашади,
Баҳор ҳусн талашади, юзингизда ибо, қизлар.
Сиз — қалб боғин маликаси, бўлинг иқбол соҳибаси,
Сизлар борки, ширин даврон, сиз-ла ёруғ дунё, қизлар!
Жаҳлни ҳеч қилманг одат, тилагаймиз бахту омад,
Биз кутамиз сиздан фақат бир умрга вафо, қизлар!
Ҳар ишда сиз илғор, чаққон, сиз билан бу ҳаёт—бўстон,
Мурод учун ҳатто сизга бир қадамдир фазо, қизлар!

ЖАВОБ

Яхши йигит, кечиргайсиз, йўлингиздан юролмасман,
Сиз чорлаган гул-боғларга асло-асло боролмасман.
Ўз чаманим, ўз йўлим бор, шўх сайроқи булбулим бор,
Маъзур тутинг, кўнглингизга кўнглимдан жой беролмасман.
Менга атаб қалбингизда Вафо номли уй битибсиз,
Раҳмат сизга, севгингизга, лек бу уйга киролмасман.
Дилингизда меҳр деган ажиб гуллар ўстирибсиз,
Лекин, афсус бу гулларни мен ҳеч қачон теролмасман.
Ҳаётимга баҳор берган ўз Муродим, ўз бахтим бор,
Бир юракда икки ўтни асло тутиб туролмасман.
Яхши йигит, кечиргайсиз, йўлингиздан юролмасман,
Сиз чорлаган ишқ боғига асло-асло боролмасман.

СУЮКЛИ

Васлинг — менга ҳамиша
баҳор,
Энг суюкли, энг гўзал нигор.
Йўлларингга бўлай интизор,
Сен—ҳаётим мазмунисан,
ёр —
Дунёда энг меҳрибон
дилдор...

Сен билан ҳар куним
нурафшон,
Кулишингдан—кўнглим
чароғон.
Нигоҳингда — бахтим
намоён,
Сен—ҳаётим мазмунисан,
ёр —
Дунёда энг меҳрибон
дилдор.

Ишонч борки, турмушда
лаззат,
Меҳр борки, боқий
муҳаббат.
Мурод учун айла
садоқат,
Сен — ҳаётим
мазмунисан, ёр—
Дунёда энг меҳрибон
дилдор!

МЕҲРУ ОҚИБАТ

Ҳаёт берилгандир бир
бора бизга,
Эгов бўлмоқ нечун ўз
умримизга!
Ажралиш кўп оғир ҳар
биримизга,
Нечун аччиқ сўзлар ўз
ёримизга!!
Эй, азиз одамлар, не бўлди
сизга!!
Қайда қолди меҳр,
қайда оқибат!
Ҳатто қариндошлар ўзаро
лоқайд.
Дил яраси кетмас, битар
жароҳат,
Нечун ёв қарайсиз
бир-бирингизга!
Эй, азиз одамлар,
не бўлди сизга!!

Қўшнингиз тўй қилса,
кира олмайсиз,
Онангиз кўргали бора
олмайсиз.
Бемор дўстингизни кўра
олмайсиз.
Қарамай ўтасиз
ён-верингизга,
Эй,азиз одамлар,
не бўлди сизга!!
Қандай булут тўсди ою
юлдузни,
Нега аяр бўлдик сал
ширин сўзни!
Нечун оғир пайтда юмамиз
кўзни!
Садоқат қилайлик
дўст-ёримизга.
Эй, азиз одамлар,
не бўлди сизга!!

Бир-бирини йўқлаб яшар
ҳар инсон,
Камол топса фарзанд, ким
бўлмас шодон!
Нечун хабар олмас отадан
ўғлон!
Меҳр керак бугун
диёримизга,
Эй, азиз одамлар,
не бўлди сизга!!
Оғир дамда дилга дарддош
керакдир,
Билсанг, Мурод, элга бардош
керакдир.
Булутни қувмоққа қуёш
керакдир,
Садоқат керакдир ҳар
биримизга.
Эй, азиз одамлар,
не бўлди сизга!!

ХУШХАБАРЛАР

Риштон район деҳқончилик-саноат уюшмаси район ўқувчилари учун стипендиялар белгилади. Энди олтмишдан зиёд энг яхши ўқувчи ҳар ойда ўн сўмдан ўттиз сўмгача стипендия олади. Шу мақсад учун район деҳқончилик-саноат уюшмасининг даромадидан ҳар йили ўн икки минг сўмдан кўпроқ пул ажратишга қарор қилинди. Бунда камбағал оилаларнинг фарзандларига кўпроқ устунлик берилади. Вилоят олимпиадасида ғолиб чиққан юқори синф ўқувчилари — 27-мактабдан Муҳсин Абдураҳмонов ва 5-мактабдан Саноатхон Комилова учун 50 сўмлик шахсий стипендиялар таъсис этилди. Бу маблағни уларга Ўзбекистон ССЖ халқ депутати, Риштон деҳқончилик-саноат комбинатининг директори А. Г. Аветисов ўз маошидан тўлашга қарор қилди.

* * *

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари илмгоҳининг Қарши бўлими талабалари уй-жой муаммосини ўз кучлари билан ҳал қилдилар. Улар ўқишдан бўш вақтларида ётоқхоналарни тузатдилар, талабалар шаҳарчасини ободонлаштирдилар. Энди бу ерда ҳар бир талаба турар-жой билан таъминланган. Олий ўқув юртининг кўпгина ижтимоий-маданий-маиший объектлари, ўз спорт саройи бор. Ҳозир 800 ўринли мажлислар зали, кутубхонаси, лабораториялари бўлган янги маъмурий бино қурилмоқда.

МИНЕРАЛ ФАВВОРА

МЯДЕЛЬ. (Минск вилояти). Бир неча ўн йиллардан буён хилма-хил лимонадлар тайёрлаб келаётган маҳаллий спиртсиз ичимликлар заводининг ҳудудида қудуқдан минерал сув отилиб чиқди. Бу сув таркибида хилма-хил фойдали тузлар ва металлар жуда кўп бўлиб, бунинг устига, у жуда тотли ҳамдир. У шу яқин атрофда жойлашган Нарочь кўли номи билан аталди. Унинг ўзига хос хусусиятларидан яна бири шундаки, бу сув қуйилган идишда чўкинди қолмайди. Энди корхонада катта сарф-харажатларсиз ҳар куни эллик минг шиша «Нарочанская» суви қуйилмоқда, истиқболда эса яна битта линия ўрнатиш мўлжалланган.

Гулқайчи

САВДОДАГИ ҲАНГОМАЛАР

Пештахталари бўм-бўш ётган дўконларда совет савдоси қоидаларини бузиш ҳоллари бўлиши мумкин эмасдек туюлади. Лекин шунга қарамай, бундай қоидабузарликлар керагидан ортиқ бўлиб чиқди. Бундай қоидабузарликларни Наманган вилояти давлат савдо инспекцияси ходимлари аниқладилар.

Камёб молларни шаҳардаги корхоналар ва ташкилотларга дастлабки тарзда тақсимлаб бериш жорий этилишига мўл-кўлчилик сабаб бўлмаган албатта. Бундай шароитда савдо ходимлари ўзлари учун бирор фойда ундиришлари жуда мушкул: бериладиган моллар миқдори ва турлари майда-чуйдасигача ҳисобга олинган. Шунга қарамай, Наманган шаҳар саноат савдоси корхонасининг 26-дўкони ходимлари янги сув қувури қурувчиларига берилиши керак бўлган салкам 5,5 минг сўмлик камёб молларни яшириб қолишнинг йўлини топишди.

Наманган шаҳридаги 3-универсал магазинининг омборхоналарида нималар йўқ эди дейсиз! Бу ерда чет элдан келтирилган шимлар, чойшаб ва ёстиқ жилдларидан ташқари дўконлар пештахталаридан аллақачон номнишонсиз йўқ бўлиб кетгандек туюлган мол — магнитофон кассеталари ҳам бор экан.

Ҳатто 4 сўм 78 тийинлик никелланган оддий кастрюлкалар ҳам танқис моллар тоифасига кириб қолган. Бундай кастрюлкаларни давлат савдо инспекцияси ходимлари Сайрам матлубот жамиятига қарашли 3-хўжалик моллари дўконининг омборидан топишди. Шу ернинг ўзида, дўкон ҳудудида ҳужжатсиз, мазкур савдо нуқтасига тегишли бўлмаган 92 қути калиш топилди. Ўз хатти-ҳаракатларини оқлашга уринган сотувчиларнинг изоҳлари шу қадар ишонарсиз эдики, ишнинг барча тафсилотларини аниқлаш учун текширув материаллари тергов идораларига топширилди.

Яна шуни қўшимча қилиб айтиш керакки, қоидани бузишлар кўпинча савдо базаларидан бошланади. Масалан, вилоят матлубот жамиятининг Чортоқ ноҳиялараро базасида кўпгина қоидабузиш ҳоллари аниқланди. Маълум бўлишича, бу ердаги товаршунослар келтирилган камёб молларни қоидага кўра, ҳужжат асосида эмас, балки кўпинча ўз ҳимматларига қараб, ўзларига маъқул бўлган одамларга беришар экан. Ҳолбуки, бу ҳиммат анча салмоқлироқ алланималар эвазига ўзига хос миннатдорчилик бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. База ходимлари телевизорлар ва велосипедларни айни шундай тақсимлашди.

Савдо ходимлари харидорларни алдаш ва улар ҳақидан уриб қолишдек яна бир ёмон одатни ҳеч ташлай олишмаяпти. Хўжанд матлубот жамиятининг «Хўжалик ва маданий моллар» дўкони сотувчиси А. Отабоев харидорлар ҳақидан уриб қолаётган вақтда қўлга тушди. Уйчи ноҳия матлубот жамиятига қарашли «Баҳор» универсал магазинининг хўжалик моллари бўлими ходимлари ҳам харидорлар ҳақидан дурустгина уриб қолишни ният қилишибди. Бу ерда моддий қадриятлар рўйхатга олинаётган вақтда михнинг нархи сунъий равишда оширилган. Шу тариқа харидорлар чўнтагидан қўшимча равишда 64 сўм 57 тийин уриб қолиш режалаштирилган. Фақат инспекторларнинг аралашувигина бошланган операция ўтказилишини барбод қилди.

— Агар идора назорат-тафтиш аппарати ходимлари камчиликларни аниқлашда фаолроқ бўлганларида, — деб ҳисоблайди вилоят бош давлат инспектори Т. Раҳимжонов, — савдодаги қоидабузишларнинг ана шундай ўз вақтида пайини қирқиш ҳоллари анча кўпроқ бўларди. Ҳозирча эса, афсуски улар аниқланган камчиликларнинг ярмидан камроғинигина фош этишмоқда.

Энди фақат Ўзбекистон ССЖ янги қонунига мувофиқ чайқовчилик учун жавобгарликнинг кучайтирилиши пештахта ортидаги кўпгина уддабуронларни осон пул топиш ниятидан албатта қайтаради, деб умид қилиш қолди, холос.

Н. ХУЖАЕВА.

Мактуб

ЖАРҚИШЛОҚ ЖАР СОЛСИНМИ?

Туянинг тушига янтоқ кирармиш. Бўлса бордир. Агар шундай бўлса, туя деганн фақат қорнини ўйлайдиган очофат жонивор экан-да. Тағин унинг узоқ муддат сувсиз юра олишига нима дейсиз? Ҳай-ҳай, сабр-тоқат шунчалик бўлар. Лекин одам туя эмас-да. У сувсиз бир дақиқа ҳам яшаёлмайди. Зомин районидаги 10«Д» совхози раҳбарларига буни тушунтириб кўринг-чи. Сувдан гап очилганда улар «Тушингизни сувга айтинг!» деб силтаб ташлашади.

Аслида масала жиддий. Бир неча йилдирки, Жарқишлоқ аҳолиси лоқайдлик жабрини тортиб келаяпти. Бу ерда қатра сув — кўзга тутиё. Яккаю ягона қудуқ бир кун ишласа, икки кун бузуқ. Чунки қувурлар эскирган, чириган. Уларни янгисига алмаштириш ҳеч кимнинг хаёлига келмаяпти. Одамлар чорасизликдан ташландиқ ҳовуз сувини тиндириб ичишга мажбур. Ҳолбуки, у озодалик талабига мутлақо жавоб бермайди. Биронбир нажот бўлмагандан кейин илож қанча.

Умуман, қишлоқда маданий-маиший шароит ночор. Битта дўкон билан мактабни ҳисобламаганда, тилга олишга арзийдиган ҳеч вақо йўқ. Одамлар меҳнатдан сўнг қаерда дам олишни билолмай гаранг. Қайта қуриш шамоли Жарқишлоққа қачон етиб келади? Ёки сўз бошқаю иш бошқами?!

К. ИБРОҲИМОВ, Б. ОМОНОВ, О. ЖЎРАЕВ ва бошқалар.

«ИХТИРОЧИ» СОТУВЧИ

Навоий шаҳридаги ремонт-механика заводининг ишчилар таъминоти бўлимига қарашли 46-дўконга бир вагон сара картошка келтиришди. Сотувчи О. Рўзиев сифатли молни аҳолига жуда қисқа муддатда сотиб бўлди. Лекин у «мўмай» пул топишни жуда-жуда хоҳларди. У шаҳар чеккасига, чириган картошкалар уюлиб қўйилган ерга борди. Ана шу чириган картошкаларни машинага ортиб, ишчилар таъминоти бўлимига олиб келди. Таъминот бўлими ҳисобхонасида 5,5 тонна миқдоридаги чириган картошканинг ҳаммасини бузилган маҳсулот сифатида рўйхатдан чиқардилар. Шундай қилиб, «ихтирочи» О. Рўзиев ҳамёнига 2725 сўм пулни солди. Навоий шаҳар ички ишлар бўлимининг БХСС ходимлари «ихтирочи»ни кашфиёти билан биринчи бўлиб «табрикладилар».

Ғирромлик

Ҳажвия

Тўйга раислик қилаётган бақалоқ киши сўзнигорга яқинлашиб, навбатдаги полвонлар билан таништирди:

— Энди кураш майдонига ҳамқишлоғимиз Норхўроз ўғли Ойбўри полвон билан Ҳоразмдан келган Болтамурод ўғли Тешамусо полвонни таклиф этамиз!

Олишув бошланди. Кутилмаганда Тешамусо полвон Ойбўри полвонни даст кўтарди. Энди иткитмоқчи бўлганида қучоғида типирчилаётган Ойбўри полвон йиғлагудек бўлиб шивирлади:

— Нима бало, келшилган шартни унутдингизми?

— Шартинг эсимда, лекин сенга ишонмайроқ турибман, — деди Тешамусо полвон ҳансираб.

Атрофда эса оломон бақирарди:

— Йиқитсанг-чи!

— Яша, Тешамусо, яна бир ҳаракат қилсанг, Ойбўрининг кураги ер ўпади!

Полвонлар ўртасида эса хуфёна тортишув кетарди.

— Ишонаверинг, сизни алдамайман. Бу гал тушган пулнинг ярмидан кўпини бераман, фақат мени йиқитиб маҳалла-кўй олдида шарманда қилманг, — ялинарди Ойбўри полвон.

Тешамусо полвон бир силкинди-ю Ойбўри полвонни елкаси оша улоқтириб ташлади, лекин курагини ерга теккизмади. Бетоқат томошабинлар қичқириб юборишди:

— Шундай вазиятни қўлдан бой берди-я!

— Ойбўри анойилардан эмас. Мана кўрасан, бу гал ҳам ютади!

Майдондаги полвонлар бир-бирларига яна арслондай ташланишди. Тешамусо Ойбўрини маҳкам қисиб олди-да қулоғига қўрғошиндай қуйди:

— Сенга обрў, менга пул керак. Ўтган гал ҳам йиқилсангиз саксонни бераман, деб олтмишни бергансан, номард!

Ойбўри полвон рақибининг йиқитиб қўйишидан қўрқиб, тилини зўрға айлантирарди:

— Бу сафар ҳаммасини бераман. Агар бермасам, марҳум полвонлар арвоҳи урсин...

— Яхши, — деди Тешамусо полвон, сўнг қўшиб қўйди: — сўзингдан қайтсанг, ўзингдан кўр. Энди секин ўнг оёғимдан чалиб юбор.

Тешамусо полвоннинг кураги ерга текканда кимдир норози бўлиб, кимдир қувониб қичқира бошлади:

— Ё тавба! Йиқиб турган эди-я, йигит деган ҳам шунақа ландавур бўладими?

— Ўзи бу полвонга бир бало бўлган, ўтган гал Матқовулнинг тўйида ҳам шу Ойбўридан йиқилган эди.

— Яхши от кейин чопади. Ойбўрига қойил! Ҳолдан тойишга қарамасдан охири рақибини доғда қолдирди.

Ойбўри эса бу пайтда табригу олқишлардан сармаст бўлиб, даврани айланар, даста даста пуллардан қувончи ичига сиғмасди.

...Тўй ниҳоясига етай деганда ҳовли бурчагида тўс-тўполон кўтарилди. Оломон йиғилди. Тешамусо полвон Ойбўрига маломат сўзлари отар, юзи тимдаланган Ойбўри эса ғижимланган пулларни чангаллаганча даврадан чиқиб кетишга ошиқарди.

Д. ХУДОЙШУКУРОВ.

ХАНДА

Совчиликда юрган икки аёл учрашиб қолишди:

— Чиройли келин излаб юрибман, — деди бири.

— Мен ақлли келин ахтараяпман, — деди униси.

* * *

— Ҳайронман, хотиним бунча кўп гапиради?

— Сендан кўп гап эшитса керак-да.

* * *

— Қўлингиз қалтираяпти, нима бало, дўкончимисиз?

— Йўғ-э, қассобман.

О. ЎСАРОВ.

ЛАТИФА

Бўзахўрлиги билан ном чиқарган кимса Афандини калака қилмоқчи бўлди:

— Тақсир, пиёниста билан туя ўртасида қандай фарқ бор?

— Фарқи шуки, — деди Афанди, — туя жонивор кўп кунгача ташналикка чидаши мумкин. Ароқхўр эса сизга ўхшаб бир кун ичмаса тиришади.

* * *

Кучли бўрон пивофурушнинг томидаги тунука, шиферларни учириб кетди. Бундан фиғони ошган пивофуруш Афандига хасрат қилди:

— Тавба! Ҳамманинг томи бус-бутун, нега келиб-келиб меникига шикаст етдийкин? Сабабини билмайсизми мулла Насриддин?

— Биламан, — деди Афанди, — кўпик устига қурилган иморат шунақа, омонат бўлади-да!

* * *

Жанжалкаш бир жувон эридан ажралиб, Афандининг қайнисига тегибди-ю тинчиб қолибди. Ҳамма хайрон.

— Ажабланадиган жойи йўқ, — тушунтирди Афанди. — Уйда супириш-сидиришдан тортиб кир ювушу овқат пиширишгача эрнинг зиммасида. Шундай бўлгач, тайёр овқатни ейишу оёқни узатиб ётиш учун жанжал қилса уят-ку.

Муҳаррир вазифасини бажарувчи Н. ЁҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

25 НОЯБРЬ, ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Даврага кел, дугонажон».
10.50 «Травканинг саргузаштлари», Бадиий фильм («Мосфильм»).
11.55 «Қувноқ стартлар». Ўзбекистон ва Белоруссия мактаб ўқувчиларининг учрашуви.
12.45 Мақсуд Шайхзода. «Жалолиддин Мангуберди». Телеспектакль. 2-қисм.
13.45 «Алифбо сабоқлари...» (такрор.).
14.20 «Саҳна табассуми».

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Алдаркўса». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Кичкинтой» программаси.
18.50 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп кўрсатув.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Санъат усталари». Ботир Зокиров хотирасига.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Тушимда кўрсам эди...». Нодира ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.
23.00 «Севги афсонаси». Бадиий фильм. 2-серия.
00.05 Эртанги крўсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Офарин!». Қувноқ спорт ўйинлари. Конибодомдаги 15-мактаб ва Қўрғонтепадаги 7-мактаб ўқувчилари мусобақалашадилар.
11.25 «Айбсизлик презумпицияси». Кинокомедия.
12.50 Фильм-концертлар.

* * *

17.10 Кўрсатувлар тартиби.
17.15 Режиссёр Б. Кимёгаров фильмлари. «Шоирнинг тақдири».
19.00 «Чеҳраи ҳунар». Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Қ. Ҳомидов.
20.00 «Ҳафта». Информацион кўрсатув.
20.30 Зафаробод ноҳияси «Дурдона» ансамбли иштирокида концерт программаси.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Навиди Душанбе».
22.45 «Айбсизлик презумпицияси». Кинокомедия.
00.10 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

8.35 Спорт ҳамма учун.
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах.
13.00 «Здоровье».
13.45 «XX аср. Ташвишли давр хроникаси». Кинопрограмма. «Қўй юриши». (Махфий протоколлар масаласига доир). Бадиий-публицистик фильм премьераси (М. Горький номли киностудия).
15.15 Эстрада концерти.
15.50 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
17.05 «Янгра, гармонь». Находка шаҳрида байрам.
17.20 «Педагогика ҳамма учун».
19.20 «Кўк турна». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Иркутск).

Якшанба кинозали

19.30 «Қулупнай ёмғир». Мультфильм.
19.55 «Мусофир». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 «Время».
22.00 «Оддий ва мангулик ҳақида».
22.15 П. И. Чайковский. «Юзта» романс.
22.35 «Маппет-шоу». Кўп серияли қўғирчоқ фильм-концерт премьераси. 15 ва 16-сериялар.
23.25 Владимир Пресняков томошалари.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 Тверь шаҳрида бўлиб ўтган ҳаваскорлик академик хорлар I фестивали қатнашчилари ҳақида концерт-очерк.
9.05 «Биз яшаётган олам». Режиссёр Б. Добродеев фильмлари. «Ер ва осмон одамлари» («ЛСДФ»).
10.05 «Циркни ҳамма севади». Румин цирки юлдузлари. Свердловскдан кўрсатилади.
10.50 «Дастурхон йиғилмасдан». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (Рига киностудияси).
13.00 «Тафтиш». РСФСР халқ артисти Е. Петросян иштирокида спектакль.

●

15.00
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ

ВИДЕОКАНАЛИ «ЗАМАНДАС» ПРОГРАММАСИ

●

17.30 «Планета». Халқаро программа.
18.30 «Она-замин ташвишида» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
19.10 Коллаж.
19.15 «Халқ ижодиёти» видеоблоки. Танаффус пайтида (20.30) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Солдат ва жодугар», 6-қисм.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

* * *

23.00 «Экран усталари». М. Комаровская. «Девор ортида». Бадиий фильм (Польша).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Д. 1272. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12